

ISLAMISME GIHADISTA I NIHILISME

**EL COMPONENT NIHILISTA
DE LA IDEOLOGIA GIHADISTA**

Eduard Vicedo Bernuz

NIUB 16021106

Treball de Fi de Grau

Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració

Facultat de Dret. Universitat de Barcelona

Tutor: Joan Antón Mellón

Segon quadrimestre Curs 2014-2015

INTRODUCCIÓ.....	3
1. LA DOCTRINA FILOSÒFICA DEL NIHILISME.....	6
1.1. Nihilisme moral.....	8
1.2. Nihilisme existencial.....	9
1.3. Nihilisme polític.....	10
2. LES BASES DOCTRINALS DE L'ISLAMISME GIHADISTA.....	12
2.1. La gnosi de l'Islam.....	12
2.2. La doctrina Wahhabita.....	14
2.3. Salafisme.....	17
2.4. Qutbisme.....	19
3. IDEES-FORÇA DEL GIHADISME.....	22
4.1. Amor a la mort i culte a la violència.....	22
4.2. Mil·lenarisme.....	25
4.3. Ultraelitisme amoral.....	29
4. L'ESTAT ISLÀMIC. PARADIGMA DE LA IDEOLOGIA GIHADISTA.....	33
4.1. Breu historia de l'EI.....	33
4.2. L'EI com model de la ideologia gihadista.....	35
4.3. Estat Islàmic i nihilisme gihadista.....	41
CONCLUSIONS.....	44
BIBLIOGRAFIA.....	48

INTRODUCCIÓ

El gihadisme va aixecar un enorme interès al món occidental arrel dels atemptats de l'11-S i les posteriors reaccions del govern dels EUA que durien a una globalització del fenomen del terrorisme islàmic. La “resurrecció” del fenomen amb el sorgiment de l'Estat Islàmic i totes les seves conseqüències i brutalitat despertarien de nou les alarmes a occident i retornarien el gihadisme a les primeres planes dels mitjans de comunicació occidentals, com a mínim durant un temps. Tot i la importància i la gravetat de la amenaça del gihadisme per a Occident, no s'hauria presentat, com a mínim en l'esfera pública, un esforç per explicar i publicar les causes del nou gihadisme que encarna l'Estat Islàmic, i tota explicació de les autoritats es limitaria a la seva consideració com una simple corrent més d'un gihadisme purament destructor i nihilista sense cap projecte o fonament al seu darrera.

La identificació de l'Estat Islàmic com a grup, la violència del qual, únicament respon a un nihilisme sense cap vinculació amb cap religió per part del president Obama hauria despertat definitivament l'interès per esbrinar les motivacions i objectius reals darrera el gihadisme que encarna l'Estat Islàmic. Considerant que qualificar despectivament aquest grup com simple encarnació del nihilisme és una enorme simplificació a més d'erroni, hauria decidit elaborar un estudi sobre les bases religioses i ideològiques gihadistes així com sobre el paper que jugaria el nihilisme, tant invocat per autoritats polítiques per menysprear l'Estat Islàmic com un grup de simples assassins sense objectiu, en el gihadisme.

Amb l'omnipresent fenomen del l'islamisme¹ radical i la violència gihadistes arreu de l'actualitat i la política internacionals, aquest treball tindria com a objectiu plantejar de forma relativament breu la ideologia que guia avui dia el gihadisme i l'islamisme més radical. No obstant això, la idea de l'estudi no es limita a l'estudi de la ideologia d'aquest corrent en general, sinó que tindria també com a objectiu tractar el paper del nihilisme com a doctrina filosòfica en el gihadisme, del que sembla, a primera vista, part intrínseca i fonamental.

---

¹ Tot i que des d'un punt de vista estricta no constitueixen exactament el mateix, per raons de simplicitat a llarg del treball s'empraran indistintament els termes gihadisme, islamisme radical o islamisme gihadista, donat que l'objectiu del treball no és tampoc fer un anàlisi sobre les diferents vessants de la radicalitat islàmica.

En aquest marc, la qüestió i objecte d'estudi últim al voltant de la que girarà el treball serà determinar el pes del nihilisme en la ideologia guia del gihadisme, i determinar si realment hi hauria un component nihilista darrera les accions de l'islamisme radical i, per tant, no seria una fe, ni tan sols una ideologia, la que guiaria la violència. Per donar resposta a la qüestió, així com per configurar en primer lloc el conjunt de la ideologia del gihadisme, l'estudi pren com a objecte principal de l'estudi l'anomenat Estat Islàmic, ja que pel seu extremisme i radicalitat, tant ideològica com religiosa, s'haurà considerat l'exemple ideal per a l'elaboració del treball. Això no implica que el treball no tracti altres grups com al-Qaida, però es centrarà bàsicament en l'Estat Islàmic. En última instància, la idea del l'estudi és fer un tractament rigorós de la qüestió ideològica de l'islamisme radical que encarna l'Estat Islàmic i el paper del nihilisme en aquesta. Més enllà de les impulsives declaracions de dirigents polítics i altres opinions públiques que condemnarien ràpidament l'estat islàmic com a simple nihilisme destructor, la hipòtesi a verificar serà determinar si l'Estat Islàmic és justament aquesta força nihilista embolcallada de religió, o és, en realitat, una reacció ideològica radical a, precisament, un nihilisme que l'islamisme radical percep a occident i que amenaçaria la cultura, fe i civilització, en definitiva, musulmana. En tot cas, la hipòtesi guia del treball és que sent que el gihadisme conté un element nihilista indissociable de l'islamisme radical, però que va més enllà d'un simple moviment nihilista, sinó que aquest component és part d'una doctrina molt més complexa.

La qüestió ideològica del gihadisme hauria guanyat pes i presència acadèmica des dels atemptats de l'11 de setembre de 2001, però tot i això, no seria fins a l'eclosió de l'Estat Islàmic com a actor rellevant a l'orient mitjà el 2013 i la seva brutalitat es fes pública que es generaria un fort interès sobre la ideologia darrera el gihadisme. Avui, el marc conceptual seria molt més desenvolupat que fa dos anys, i considera l'islamisme que impulsa l'Estat Islàmic com una ideologia basada en una interpretació literal de l'alcorà traslladada, amb la mateixa literalitat, al segle XXI. No obstant això, hi hauria relativament poc tractament de la qüestió nihilista dins les forces ideològiques que guiarien tant el gihadisme i l'estat islàmic.

La metodologia de l'estudi és bàsicament una recerca qualitativa. Tal i com es plantejava, la idea del treball serà donar resposta al perquè del fenomen concret del gihadisme en el context actual. Per altra banda, s'empra també una recerca històrica, ja

que en cap cas es podrà subestimar el factor històric per a l'explicació de la situació actual, les fonts primàries en aquest cas serien les pròpies que facilita el mateix Estat Islàmic.

El tipus de treball, des del punt de vista dels objectius que es pretenen assolir, respon a un treball bibliogràfic, ja que al marge de les limitades fonts primàries d'informació al respecte de l'objecte de l'estudi, el gruix de la informació serà obtinguda a través de la recopilació i sistematització de la informació, opinions i conclusions d'altres autors, bàsicament a través de llibres, articles i publicacions científiques i publicacions a webs especialitzades que tracten el tema del mateix estudi. Des del punt de vista de la mena de fer la recerca, en funció de la hipòtesi que es plantejava abans, seria un treball de raonament, ja que a través dels textos i materials que es consulten per fer el treball per arribar a les conclusions finals de l'estudi.

A l'hora de delimitar més concretament els objectius del treball que es plantegen abans, aquest estudi té com a objectiu en primer lloc exposar la ideologia darrera el gihadisme que encarna, en la seva màxima expressió, l'Estat Islàmic. Això no implica que el treball no abasti el gihadisme en el seu conjunt o que comparteixen altres grups o organitzacions guiades per l'islamisme radical, però l'objecte d'estudi és l'estat islàmic en primer lloc i en menor mesura, per raons de vinculació, al-Qaida. No hi ha intenció d'elaborar la totalitat del marc teològic i ideològic que sigui compartit o aplicable a tot l'islamisme radical ni tampoc de plantejar totes les bases doctrinals i creences del gihadisme; fer-ho exigiria a la pràctica un exhaustiu estudi previ de l'Islam, per entrar després en la seva interpretació gihadista, seguint amb la interpretació de cada grup. Així, a l'estudi únicament es plantejaran aquelles bases doctrinals i ideològiques que es consideren rellevants per donar explicació a la brutalitat de les accions gihadistes i que manifesten una relació amb, com a mínim, certs plantejaments nihilistes. En segon lloc, l'estudi té com a objectiu plantejar el paper del nihilisme en la ideologia anterior, amb l'objectiu de poder afirmar o no que el gihadisme i l'Estat Islàmic són una força purament destructora impulsada per un nihilisme disfressat de religió.

1. LA DOCTRINA FILOSÒFICA DEL NIHILISME

Per plantejar la possible relació entre nihilisme i la ideologia gihadista caldrà en primer lloc plantejar el que s'entén per nihilisme en aquest estudi, concretar la definició, per tant de nihilisme que es considerarà, ja que com a doctrina filosòfica resultaria impossible, en un estudi d'aquestes característiques, d'aplicar en la totalitat de les seves vessants i complexitat. En aquesta línia, la definició de nihilisme a aplicar en el treball serà la del nihilisme en general, com a doctrina filosòfica, però únicament es tractaran les vessants moral, política i existencial del nihilisme. Altres formes de nihilisme, tot i que podrien ser presents en la ideologia del gihadisme o influir-lo d'alguna manera, no es tractaran en l'estudi.

El nihilisme com a doctrina filosòfica suposa la negació d'un o més aspectes que suposadament donen sentit a la vida. Com corrent filosòfica seria molt antiga, amb orígens ja l'antiga Grècia. En tot cas, i al llarg de la seva evolució amb el pas del temps, el concepte de nihilisme implicaria la negació del sentit, del valor intrínsec i del a certesa d'un o diferents aspectes que donarien sentit a la vida o que es consideren aspectes intrínsecs de la vida, com ara la moral o senzillament la vida humana mateixa, que des d'un punt de vista nihilista no tindria cap sentit en sí mateixa, de la mateixa manera que no hi hauria una moral absoluta., intrínseca de la realitat, ja que en última instància tampoc existiria una realitat, un món vertader.

Partint d'aquí, des d'una lògica nihilista, no existeix una realitat més enllà de la que els propis individus decideixin viure, per tant crear. No existeixen valors ni realitat absoluta a la que anirien lligats, de manera que no hi ha una moral ni principis a seguir, sinó que senzillament tot està permès i no hi ha limitacions a l'actuació individual més enllà de la que ell mateix decideix dotar-se. L'individual nihilista, per tant, no només no es subjecte de cap norma, a cap valor més enllà dels que ell mateix consideri, sinó que no creurà en res i, en definitiva, no tindrà cap altre propòsit que una voluntat de destrucció de tot allò que és, en definitiva, fals. Voluntat de destrucció que no aniria acompanyada de la voluntat de construir una nova realitat, substituir o reconstruir la que es destrueixi, sinó simplement destrucció allò establert com veritat absoluta, que no ho és. Aquesta idea seria la que impregnaria els que denunciarien, l'estat Islàmic, en definitiva, com un

grup purament nihilista i destrucció, esperonats en les seves consideracions per la brutalitat de la violència i la destrucció del gihadisme, així cop la irrellevància de la vida humana com a tal, especialment visible en les comunicacions, declaracions de nombrosos terroristes suïcides europeus.

Històricament, el nihilisme, hauria estat considerat com una corrent de pensament negativa, perjudicial, per la societat. El rebuig de valors absoluts, i simplement la negació d'una realitat absoluta, tindrien un enorme potencial destructiu per als individus i qualsevol societat. La societat nihilista, sense valors, sense objectius és una societat autodestructiva; la manca de valors absoluts, rellevància, sentit, i per tant cap valor, poden dur únicament al sorgiment de forces destructives i, per tant, a crisis del tipus que siguin. Els autors nihilistes, amb Nietzsche al capdavant, no plantejarien el nihilisme, la negació de qualsevol veritat absoluta com un fenomen positiu, sinó que denunciarien el nihilisme com a creixent mal de la societat occidental, on la pèrdua de valors, de moral i sentit, al marge del valor d'aquests, duen irremediablement a profundes crisis de civilització. El manteniment de valors, moral, per falsos que siguin, donen sentit a la realitat i a la mateixa vida dels individus, de manera que el nihilisme conformaria una important font de preocupació per determinats autors al llarg de s.XX, que denunciarien el perill del nihilisme com una potencial amenaça per a la civilització i societat occidentals i, en definitiva, qualsevol societat. El nihilisme duria, en general, a una actitud de pessimisme respecte la realitat i el món, provocant el rebuig per part de l'individu d'una realitat falsa que li és imposada com a única realitat; la reacció nihilista a aquesta situació pot ser simplement la de renunciar a al realitat, a al vida, o generar un desig destructor d'aquesta realitat amb la voluntat d'acabar amb la construcció falsa que suposa. Aquesta última possibilitat seria la que suposaria una major amenaça i la que encarnaria el gihadisme i l'Estat Islàmic per aquells que el defineixen com a força nihilista: un actor destructor de la realitat per al tot seria permès i, per tant, actuaria amb la major brutalitat que pot concebre.

La concepció general del nihilisme anterior no, obstant, no resultaria suficient per a l'avaluació del gihadisme com a fenomen, o no, purament nihilista o impregnat d'aquesta corrent filosòfica, de manera que caldria aprofundir en determinat aspectes del nihilisme, no el concepte en general, per donar explicació a la dinàmica que podria

guiar l'actuació del gihadisme en general, i l'Estat Islàmic en concret, bàsicament el nihilisme moral, nihilisme existencial i nihilisme polític, que es tracten a continuació.

1.1. NIHILISME MORAL

Com a vessant de la doctrina filosòfica general que forma el nihilisme, el nihilisme moral es presenta com una visió de la realitat en la que no hi ha res que sigui per sí mateix, intrínsecament, moral o immoral. En aquesta línia, no hi ha cap acció que per sí mateixa sigui bona o dolenta per sí mateixa en cap sentit. Per al pensament nihilista moral, tota ètica no és més que una construcció per part dels individus, o d'una societat, que de seguir-se resulta en una sèrie de beneficis als membres del col·lectiu en la forma que sigui. Per a aquest pensament, el fet de robar o matar no són tenen per sí mateixes cap valor moral, i la seva percepció com a accions dolentes o immorals per pràcticament qualsevol societat respon senzillament a que resulta imprescindible evitar aquestes conductes per mantenir una societat estable al mateix temps que dóna seguretat, tant física com material als individus que formen part d'aquest grup. Els plantejaments anteriors podrien dur en última instància a un relativisme moral, segons el qual, seguint l'exemple anterior, existiria la moral fora d'un marc objectiu, de manera que sí existiria una moral intrínseca en cada ètica construïda. En el cas del nihilisme moral, les conseqüències anirien més enllà i durien a allò que sembla impregnar les accions del gihadisme i especialment de l'Estat Islàmic, a afirmar que no existeix cap moral inherent per sí mateixa, i per tant, no hi ha cap moral ni normes universals. Tota moral és construïda i, per tant, per definició, falsa, i com a falsa no mereix cap respecte ni consideració més enllà de la seva destrucció d'acord una idea de nihilisme destructor, al marge de que es vulgui o no substituir per una altra. Per tant, sense cap norma universal per regir les accions d'un nihilista moral no hi haurà cap límit a la seva capacitat d'actuació més enllà de la que s'imposi a sí mateix; no hi ha cap norma ni cap llei, i per tant tot està permès.

La idea d'un nihilisme moral que es manifestaria en forma de gihadisme seria molt present a les valoracions i crítiques que es produeixen envers aquest islamisme radical, i resultaria un dels principals argüents per donar explicació a la barbàrie d'Estat Islàmic. De tota manera, com es plantejarà més endavant, sota les aparences hi haurà alguna cosa

més que pur nihilisme i amoralitat, sinó un pensament molt més complex en el que es barregen el propi nihilisme moral, religió i ideologia.

1.2. NIHILISME EXISTENCIAL

La manca d'una moral intrínseca sembla formar part del gihadisme com única explicació de la seva brutalitat, no obstant la figura del nihilisme existencial resulta també fonamental per jutjar si realment el gihadisme i la seva expressió en la forma de L'estat Islàmic són purament una manifestació de nihilisme destructor. Al costat d'altres formes de nihilisme, el nihilisme existencial es presenta com a visió per la que la existència en sí mateixa i per sí mateixa com té cap valor, i per tant, la vida humana tampoc té cap valor intrínsec, per sí mateixa. En aquesta línia, d'acord els plantejaments d'un nihilisme existencial, al vida humana no només no té valor inherent, sinó que tampoc té cap sentit per ella mateixa; en el tot que resulta el món o l'univers la vida humana, la rellevància de la vida dels individus no té cap valor ni cap impacte en definitiva.

En conseqüència, tot valor que se li pugui dona a la vida, tot significat que se li pugui atribuir no resulta més que una invenció per tal de donar sentit i valor a alguna cosa que no en té. Tot allò que tracta de donar un valor a la pròpia existència per sí mateixa i com a vida humana no és més que un intent d'evitar fer front a la realitat de l'absurd per sí mateix de la existència i de superar la por la mort i a la irrellevància en definitiva d'un mateix, que generaria en els individus una ansietat insuperable i resultaria impossible de fer compatible amb qualsevol societat organitzada i estable, que per definició necessita de veritats absolutes per funcionar, començar el valor intrínsec dels seus propis membres is vol perdurar en el temps. En tot cas, un nihilisme existencial suposa l'afirmació al mateix temps la no justificació per la vida, però tampoc per no viure, i devalua totalment i buida de significat la vida humana. Una vida humana, que sense valor i sense significat obre les portes a disposar-ne com es vulgui, i en el marc del gihadisme obriria les portes a matar de forma indiscriminada i sense cap consideració. Donat que la vida humana no té cap valor, la mort d'éssers humans per definició no té tampoc cap valor, ni mereix cap tracte ni respecte especial; no hi ha límits a allò que se li pot fer a ningú altre, ja que de la mateixa manera que la seva vida no té cap sentit ni valor, tampoc en té la seva mort.

1.3. NIHILISME POLÍTIC

Donada la natura profundament política del gihadisme i especialment de l'Estat Islàmic, resulta necessari i adequat plantejar en última instància, si es tracta d'estudiar el fenomen de l'islamisme radical en relació al nihilisme, la forma del nihilisme polític.

El nihilisme polític com a tal apareixeria a l'Imperi Rus a finals del segle XIX en la forma d'un moviment revolucionari que treballaria per aconseguir els seus objectius d'acord les línies del nihilisme. Com a revolucionaris opositors al règim tsarista, el moviment nihilista faria ús constant de la violència com a eina per dur a terme la seva tasca de fer caure el sistema. Aquest principi no plantejaria gaire diferències respecte altres moviments revolucionaris de la època, no obstant, en aquest cas hi hauria un a forta influència nihilista com a tal en la ideologia que mouria el moviment. Per tant, al marge d'altres raonaments, l'objectiu de fer caure el règim tsarista seria conseqüència d'una percepció de tota norma i autoritat com senzillament falses, d'acord la lògica nihilista, tota societat es sustentaria sobre una construcció que en última instància seria falsa, i si aquesta societat, en aquest cas la Rússia imperial, resultava a més opressora i perjudicial per la majoria dels seus membres, hauria de ser destruïda en la seva totalitat i sense cap limitació.

El nihilisme polític rus actuaria a través de la violència durant les últimes dècades del s.XIX i principis del XX, atacant en un principi l'elit de la societat russa, però degeneraria ràpidament amb l'entrada del nihilisme pur, amb totes les seves implicacions, al moviment de la mà de Sergey Nechayev. Nechayev a través del manifest *Catecisme d'un Revolucionari* introduirà el nihilisme amb tota la seva intensitat al moviment revolucionari rus, i en conseqüència la violència d'aquest es dispararia. En aquesta segona fase del moviment, el nihilisme inspirador no es limitaria a funcionar com a justificació de la oposició i destrucció del règim i la societat tsaristes, sinó que, com a nihilisme en tots els seus sentits, suposarà el rebuig total a tota norma i moral derivada d'aquesta societat, en conseqüència de tota norma i moral existent, cosa obriria les portes a la violència indiscriminada i la oposició frontal contra qualsevol tipus de norma existent. En aquest període, el nihilisme polític implica rebutjar tota norma com a part d'aquella societat falsa, i la moralitat passa a esdevenir el contrari; pel revolucionari esdevé moral únicament allò que serveix per fer avançar la revolució, tot

allò que pot obstaculitzar-la serà immoral. Aquesta afirmació duu el nihilisme a les màximes conseqüències, sense normes que restringeixin cap actuació, qualsevol forma d'actuar no només està justificada, sinó que és la que forma la moral, ja que té com a objectiu i funció apropar la caiguda de la societat que és immoral el benefici de la construcció d'una de nova.

Si es planteja el gihadisme com a pur nihilisme les idees nascudes amb el nihilisme polític rus semblarien encaixar perfectament: una violència i falta de límit a les actuacions dels gihadistes, especialment per part de l'Estat Islàmic recorden al moviment nihilista per la seva absoluta falta de moral ni normes que les regeixin; el rebuig a les normes i moral occidentals com a immorals justificarien que tot allò que n'és contrari esdevé precisament moral. A la pràctica la realitat serà de nou més complicada, i com es veurà més endavant, les justificacions a les atrocitats del gihadisme van molt més enllà d'un nihilisme derivat del rebuig a tota moral respectuosa o relacionada amb occident.

2. LES BASES DOCTRINALS DE L'ISLAMISME GIHADISTA

Els fonaments de l'islamisme radical van més enllà que els d'una ideologia política "convencional". Conseqüència de les seves profundes bases, i en definitiva origen, religió, el gihadisme requereix, per ser compreses les seves idees-força, plantejar primer les bases doctrinals religioses que el fonamenten, així com analitzar breument part del caràcter singular de l'Islam com a fe, que contenen irremediablement la llavor per al sorgiment, eventualment, de corrents fanàtics i violents més encara que altres religions si entra en contacte amb altres religions i cultures durant un llarg període de temps

2.1. LA GNOSI DE L'ISLAM

Abans d'entrar a analitzar les corrents de l'Islam que guien el gihadisme i en el concret cas de l'estudi, l'Estat Islàmic, cal plantejar primer el caràcter de la fe musulmana com a religió en general. El caràcter d'aquest té un paper fonamental a l'hora d'explicar el per què de les dues corrents guia del gihadisme, salafisme i wahhabisme, amb totes dues responnent a una interpretació literal de l'Alcorà i la tradició islàmica com a sistema de creences i un desig de retorna a un original pur comparat amb l'Islam contemporani.

L'Islam és una religió amb un missatge i un objectiu global, i com a tal s'exigeix d'aquesta un contingut universal, coneixement i respostes a qualsevol realitat i qüestió que es presenti a un musulmà. Com a tal, l'Islam es presenta des del seu origen, des del seu naixement com la última i perfecta fe. El seu caràcter perfecte, però, no es limita a plantejar-se a sí mateixa com la única religió vertadera enfront un món d'idolatria, sinó que conté el coneixement absolut i les respostes absolutes a qualsevol qüestió en un sentit que aniria més enllà que les altres dues religions monoteistes. L'Islam conté en sí mateix, i des del seu origen revelat per Alà, tot el coneixement humà possible, de manera que més enllà del que és revela a través de l'Alcorà i el Profeta, no existeix coneixement possible, i existeix la possibilitat d'afegir, ni descobrir cap tipus de coneixement a aquell que es presenta en l'Alcorà, i a través del Profeta, en forma de la *Sharia*, la llei, i la *Sunna*, la forma de vida, prescriptiva per a tot musulmà, d'acord amb els ensenyaments i les practiques de Mahoma. Les conseqüències d'aquest fet seran enormes, ja que a diferència del que succeirà amb les tradicions cristiana i jueva, en la

que el coneixement és progressiu i pot afegir-se a aquell revelat per Déu a les sagrades a la Bíblia, complementant-lo sempre que no el contradigui. En tot cas, el coneixement té un origen diví i tancat, però es pot incrementar i expandir a mesura que avança la història de la humanitat.

Això no és possible en l'islam (Murawiec, 2008; 92), ja que l'Alcorà conté literalment en les seves paraules la teologia, la llei i la seva interpretació. No existeix la possibilitat de modificar, afegir o suprimir un sol passatge de la revelació al Profeta, la seva lectura, perfecta i divina en origen, ha de ser literal. L'Alcorà no té un origen històric ni és creat, compilat: és revelat directament, en un sol moment i a un sol profeta, per tant no requereix de context, circumstàncies o bagatge històric a conèixer o interpretar per ser llegit; és vàlid, en la seva forma literal de forma atemporal i al marge de les circumstàncies; pel seu origen diví és perfecte i conté la perfecció, qualsevol evolució, interpretació, modificació del contingut original és, per tant, no només una perversió de la voluntat divina que dona origen a l'islam, sinó que és impossible, ja que no hi ha coneixement humà possible més enllà del que ja ha estat revelat. De la mateixa manera i, per la mateixa definició, sent el profeta Mahoma l'últim d'aquests, les paraules que es revelen a través d'ell són la culminació de la revelació divina, per tant són la perfecció màxima a que es pot aspirar, tot allò posterior en la història no podrà comparar-se mai als temps, les persones i perfecció dels temps en que es produeix l'origen de l'islam, esdevé un anticlímax (Murawiec, 2008; 92). Per definició, tota "renovació" de l'islam ha d'implicar un retorn a l'original, no actualitzar-lo per adaptar-se a la realitat. En la mateixa tradició musulmana la renovació periòdica de l'islam, *Tajdid*, es basa en el seu renaixement a través de l'eliminació d'elements externs i el retorn a la seva puresa inicial, úniques garanties de purificació, igualtat i justícia d'una societat.

Més enllà, la *sharia*, la llei revelada a través de l'islam, respon a les mateixes característiques i duu a les mateixes conseqüències. La *sharia*, és revelada per Alà a través del profeta com culminació del seu missatge, per tant com llei és perfecta, dona resposta a qualsevol situació problema que es pugui donar en qualsevol comunitat humana en qualsevol moment en qualsevol situació (Murawiec, 2008; 91). La Llei Islàmica, revelada als homes per la divinitat és per tant la solució a tots els problemes, no necessita ni pot ser desenvolupada, complementada o interpretada pels homes i, per

tant, l'existència de qualsevol altra llei creada pels homes no és més que una desviació errònia de la *sharia*, contrària a la voluntat d'Alà.

De la mateixa manera, el caràcter de perfecció i coneixement absolut de l'Islam pel seu origen diví impliquen, per les característiques anteriors, la impossibilitat d'una moral absoluta. Per a l'Islam no és possible ni acceptable l'existència de moralitat en sí mateixa, res no pot ser bo ni dolent per sí mateix. La moral està subjecta i depèn de la voluntat d'Alà, és la voluntat divina la que determina si un fet és bo o dolent, si ho fossin per sí mateixos, com sí succeeix en el cristianisme i el judaisme, s'estaria limitant la omnipotència divina. Els valors morals que regeixen l'Islam són per tant arbitraris, depenen de la voluntat d'Alà, que a voluntat podria fer "esdevenir bo allò que és dolent i dolent allò que és bo" (Murawiec, 2008; 93).

Les conseqüències d'aquestes característiques de la natura de l'Islam seran enormes al llarg de la història, i duran al desenvolupament de les corrents que alimenten i guien el gihadisme, així com permetran sense dilemes teològics o morals la violència i les actuacions de l'islamisme radical al s.XXI.

La ideologia del gihadisme no respon a un únic cos estructurat, sinó que es fonamenta en una sèrie de teories, conceptes i objectius relacionats que haurien evolucionat amb el temps fins formar el marc ideològic i religiós del gihadisme, de manera que no hi hauria cap etiqueta adequada per englobar amb un sol nom el conjunt del pensament gihadista. Aquest estudi es refereix al conjunt d'aquest corrents com gihadisme o islamisme radical i tractarà les corrents del salafisme, el wahhabisme i el qutbisme, com les bases fonamentals, tot i que no úniques, del pensament gihadista.

2.2. LA DOCTRINA WAHHABITA

El moviment salafista engloba avui en el seu nom el conjunt de doctrines que abans s'han plantejat com una aproximació literal i puritana de l'Islam, lligada a al renovació a través de l'observança i el retorn a l'original. No obstant, el salafisme d'avui tindria com a origen un moviment que avui formaria únicament una part de les corrents salafistes, i seria aquest moviment salafista amb nom propi, el Wahhabisme, el que constituirà la base ideològica i religiosa que impulsa i alimenta el gihadisme.

El Wahhabisme rep el seu nom i té el seu origen en la figura de Muhammad Ibn Abd al-Wahhab. La missió de propagació de la doctrina que amb el temps es coneixeria com a Wahhabisme començaria amb la figura d'Ibn Abd al-Wahhab a la remota regió de Najd de la península aràbiga a finals de la primera meitat del segle XVIII. Des del seu origen Ibn Abd al-Wahhab predicaria i basaria el seu missatge en un renaixement de l'islam a través de la purga de pràctiques segons ell no serien més que idolatria i innovacions, i per tant, perversions, de l'islam, com ara la visita i peregrinació a tombes i santuaris de sants. El missatge es reduiria en una oposició frontal a aquest tipus de pràctiques i en definitiva a qualsevol pràctica no establerta en l'Alcorà o pel Profeta, i la necessitat d'acabar amb aquestes i retornar a una visió puritana i literal de l'islam. El missatge d'Ibn Abd al-Wahhab trobaria el suport polític necessari per expandir-se en el líder d'una propera casa noble, Muhammad Ibn Sahud, que es comprometria a adoptar i impulsar la doctrina d'Ibn Abd al-Wahhab a canvi de que aquest li donés el seu suport. La unió es saldaria amb enorme èxit, Ibn Abd al-Wahhab declararia Gihad contra la resta de territoris de la Península Aràbiga al marge de la seva doctrina i la casa de Sahud encapçalaria la seva conquesta, creant el primer estat Saudita. L'aliança entre la casa de Sahud i la doctrina Wahhabita perduraria amb el temps i amb la creació del regne saudita definitiu el 1932 es consolidaria fins arribar a l'actualitat, amb la casa de Sahud com la família reial i el Wahhabisme com única religió i força dominant a l'estat saudita, des d'on propagarà el seu missatge arreu del món musulmà.

La doctrina Wahhabita que governa bona part de la societat saudita des de principis del s. XIX i que treballaria per la seva expansió a través de la comunitat musulmana arreu del món es basa des del seu origen en una lectura i interpretació absolutament estricta, puritana i literal de l'islam, amb el seu pilar bàsic i èmfasi en el retorn a un vertader culte monoteista, *tawhid*, tal i com es presenta a l'Alcorà i en les ensenyances del Profeta. El moviment wahhabita, tot i molt complex, contindrà elements que resultaran presents i fonamentals, per al gihadisme actual. Tot i que el gihadisme contemporani beurà en la seva majoria del gihadisme salafista "majoritari", determinats preceptes del Wahhabisme resultaran fonamentals per la seva construcció, sent aquests els que es tractaran aquí: la missió d'estendre la seva visió pura de l'islam arreu del món, el qüestionament de qui és realment musulmà i la obsessió amb l'original islàmic i el rebuig a qualsevol innovació.

La doctrina wahhabita estableix la obligació d'expandir la veritat de la seva doctrina arreu del món, musulmà i no musulmà, amb l'objectiu de fer realitat "d'aplicar allò que és bo i eradicar allò que és dolent". Aquesta missió, *dawa wahhabiyya*, pròpia i inherent al wahhabisme obliga a l'expansió de l'Islam pels mitjans que siguin necessaris. Ple s mitjans que siguin necessaris, estableix la mateixa doctrina, permet l'ús de la força i última instància de la Gihad contra els infidels en que cas la predicació i expansió de l'Islam per altres vies no tingui èxit fins la destrucció última dels infidels (Zarabozo, 2003; 123) arreu del món. Les implicacions d'aquests preceptes són enormes, ja que a la pràctica suposen la obligació davant Alà de tot musulmà vertader d'expandir la doctrina wahhabita entre els infidels d'acord les seves possibilitats, i més en concret, obliga als dirigents polítics a treballar per propagar el mateix Islam com a legitimació per mantenir-se en el poder. D'aquí la enorme tasca de finançament i propagació del govern saudita (Cockburn, 2015; 99), que requereix del suport de la institució religiosa per mantenir la seva legitimitat per governar el país, al mateix temps que suposa un base teològica pel gihadisme, que no requereix més base que la creença en que tot musulmà té la obligació d'estendre l'Islam per les vies necessàries i de lluitar fins l'eliminació de tots els infidels.

L'Islam que estableix el wahhabisme com obligació d'estendre respon a una visió molt concreta d'aquest, una visió purament literal i puritana en la que tot allò que no apareix a l'Alcorà o ha estat afegit a la fe musulmana per les generacions posteriors al Profeta es percep com a una desviació i una contaminació de l'original perfecte i sagrat que és l'original. El Wahhabisme es guia per la idea gnòstica de l'Islam que es plantejava en el capítol anterior, per la qual no es pot millorar l'original i tot coneixement possible a l'home ja hi és present. La millor generació de la història de la humanitat és aquella de la que formava part el Profeta, que encarna la màxima perfecció humana. Per tant, no és possible sotmetre's a cap norma ni llei humana altra que la revelada a través de Mahoma per Alà; qualsevol altra llei es errònia o pot cometre errors com pot cometre qualsevol esser, humà excepte el Profeta (Zarabozo, 2003; 83). Per tant, la única llei vàlida és la Sharia, qualsevol altra suposa una desviació de l'Islam. En la mateixa línia, la interpretació de l'Alcorà i de l'Islam en general ha de ser literal i no s'hi pot afegir cap element extern ni d'interpretació, cap innovació (Zarabozo, 2003; 84), que han de ser rebutjades i eradicades, sent aquesta la única via possible per la necessària renovació i renaixement de l'Islam.

Finalment, i vinculat amb l'anterior, el wahhabisme introduirà també amb força el qüestionament del que requereix i implica ser realment musulmà. Per Ibn Abd al-Wahhab la condició de ser musulmà anirà més enllà de complir amb l'afirmació de que Alà és l'únic déu, la pregària i pagar els impostos de la llei islàmica (Zaragoza, 2003; 97), sinó que exigeix una estricta adherència als preceptes literals de l'Alcorà i la Sunna. A la pràctica això implica la negació de la condició de musulmà de tot aquell que no segueixi una visió salafista de l'Islam i obre les portes a l'ús del *takfir*, la excomunió i declaració d'infidel d'un musulmà, i per tant l'ús de la força i la Gihad contra ell, com succeiria a la península aràbiga durant els anys d'expansió i consolidació del wahhabisme. Com es veurà més endavant, l'ús del *takfir* i en tot cas la reducció de la condició de vertaders musulmans a un petit grup serà explotat per diferents moviments gihadistes, especialment per l'Estat Islàmic, fomentant el radicalisme i l'ús de la violència per part de l'islamisme radical com a elit pura i escollida.

2.3. SALAFISME

De l'arrel que forma el wahhabisme com a doctrina radical en la interpretació de l'Islam i la obsessió amb la puresa i el retorn a l'original, sorgiria a principis de la segona meitat del segle XX una nova corrent influïda en el seu origen per la doctrina wahhabita que amb el temps rebrà el nom de salafisme per la seva interpretació del concepte central de l'Islam de *tawhid*, la unitat de Déu, i la necessitat seguir una interpretació estricta i puritana de l'Alcorà i el model que constitueix el Profeta per protegir-lo de forma adequada (Wictorowicz, 2006; 209), amb aquest últim amb una importància fonamental. El salafisme es basa així en el concepte dels predecessors piadosos, *salaf al-salih* (Moussalli, 2009; 11), fent referència als companys de Mahoma, la guia dels quals, *salaf*, és la clau per seguir de forma pura i vertadera l'Islam, el terme salafista fa així referència a aquells que segueixen el model del Profeta tal i com el practicaven els seus companys, que per definició segueixen el model més pur possible de l'Islam.

Partint d'aquesta idea base, el salafisme, planteja, de manera semblant al wahhabisme i de la mateixa manera que tot corrent amb un objectiu de renaixement de l'Islam, un retorn a la puresa de la perfecció del model original, en aquest cas el practicat pels companys del Profeta, amb un objectiu de recuperar el vertader *tawhid*, perdut pel món musulmà que els és contemporani al haver-se afegit innovacions i elements externs al

culte, la cultura i la fe musulmanes. Per tant, de la mateixa manera que els wahhabites, els salafistes es consideren a sí mateixos com els únics vertaders musulmans (Moussalli, 2009; 12), pertanyents a la única “secta” musulmana que serà salvada a la fi dels temps. El salafisme segueix per definició el caràcter gnòstic de l’Islam, amb l’Alcorà i la *hadith*, el recull de la vida i ensenyances de Mahoma, com evidents i explicats per sí mateixos, de manera que no és necessària la interpretació o el seu sotmetiment a la lògica humana (Wictorowicz, 2006; 210); el missatge és clar, cert i evident, no pot ser millorat i sotmès a cap modificació o a l’anàlisi crític del coneixement humà, l’exemple màxim pel qual és dels companys del Profeta.

El salafisme naixerà com un corrent unificat, no obstant es dividiria amb el temps en tres faccions diferents que, tot i compartir les bases de la doctrina, discreparien en la forma de predicar-la i defensar-la i formarien com a faccions puristes, polítics (activistes polítics) i gihadistes salafistes. La facció purista es preocupa bàsicament de viure d’acord els preceptes purs de l’Islam d’acord la interpretació salafista a imatge de Mahoma i els seus companys, basant-se en viure una vida pura i combatre a través de la predicació la desviació i la corrupció de la societat. Rebutjarien tota implicació en la política i, a imatge del període del Profeta a la Meca (Wictorowicz, 2006; 217), qualsevol ús de la violència. A la pràctica, suposen un grup fortament aïllacionista i tancat, rebutjant tot contacte amb allò que es considera impur, amb un rebuig frontal a tot allò occidental.

La facció política evolucionaria de la primera, i partint dels mateixos preceptes, durien la obligació de tot musulmà de predicar la vertadera fe i combatre la infidelitat, *shirk*, a l’esfera política, Rebutjarien la idea purista d’obediència als líders polítics i defensarien la necessitat d’actuar en la política per fer front als règims contraris a la puresa de l’Islam i assegurar l’aplicació i govern de la *Sharia* (Wictorowicz, 2006; 222). La facció guanyaria força ràpidament i avui formaria la principal corrent salafista amb molts països àrabs, amb l’objectiu d’imposar la llei islàmica als diferents estats.

Finalment, de la facció dels activistes polítics sorgiria el gihadisme salafista arrel de la guerra a Afganistan contra la Unió Soviètica. La facció resultaria pràcticament irrellevant fins finals dels anys 90, quan la repressió dels polítics salafistes pel règim saudita provocaria el rebuig frontal de la facció gihadista, que procediria a denunciar els

puristes per la seva manca d'implicació en la propagació i defensa del vertader Islam. La figura de bin-Laden seria clau en aquesta separació del gihadisme salafista, que a partir d'aquell moment s'estendria arreu del món musulmà. La doctrina del gihadisme es mantindria no obstant la mateixa que la del salafisme original, senzillament hi afegiria la necessitat de propagar l'Islam pels mitjans necessaris i el deure de combatre occident. A diferència del gihadisme d'arrel qutbista, com es tracta a continuació, i en menor mesura wahhabita, els radicals salafistes rebutjarien el *takfir* col·lectiu (Wictorowicz, 2006; 230), limitant-lo a personalitats individuals (tot i que això no impediria la mort d'innocents en les accions terroristes). Aquesta característica caracteritzarà en bona mesura el gihadisme d'al-Qaida per exemple, i el durà a enfrontaments amb l'Estat Islàmic per la seva extensió de *takfir* i la seva negació del caràcter musulmà de tot aquell que no segueixi el califat.

2.4. QUTBISME

Les dues corrents de l'Islam, salafisme i wahhabisme, al marge de que la segona es pugui englobar dins la primera, formen la base ideològica i religiosa del gihadisme contemporani. No obstant, existeix un tercer corrent, el Qutbisme, més marginal en relació amb els altres dos, que aportaria els fonaments més radicals del gihadisme, justificant i donant un valor sagrat a qualsevol tipus d'actuació que serveixi per acabar amb els enemics de l'Islam i serveixi per la seva expansió.

El Qutbisme rep el seu nom, de la mateixa manera que el Wahhabisme, del seu creador, Sayyid Qutb, membre dirigent dels Germans Musulmans egipci durant els anys 50 i 60 i que desenvoluparia aquest nou corrent ideològic. Els preceptes del Qutbisme responen a una profunda radicalització en la visió del món a través dels ulls de l'Islam, i esdevindrien una base fonamental per al gihadisme com a base per l'expansió de l'Islam.

El Qutbisme parteix de les mateixes idees que impregnen la resta d'interpretacions de l'Islam que alimenten el gihadisme, des de la perfecció de l'Islam original fins la necessitat de la seva propagació, el valor de la *Sharia* com única llei vàlida i necessària i el rebuig a qualsevol innovació. No obstant, la doctrina de Sayyid Qutb durà aquests preceptes a un nou extrem que, com es tractarà més endavant, justifica tota actuació del

gihadista fins i tot contra la pròpia comunitat musulmana. El Qutbisme anirà més enllà que el wahhabisme a l'hora de denunciar allò que no és musulmà, i estén la *jahiliyya*, la ignorància i estar apartat de d'Alà, a tot el món, inclòs el món musulmà. Per Sayyid Qutb la humanitat en el seu conjunt es troba immersa en *jahiliyya* (Murawiec, 2008; 94), incloent el món musulmà, que s'hauria apartat i no seguiria la doctrina literal i original de l'Islam al haver adoptat nocions com la nació, la terra o la raça com a elements identitaris que no responen a l'Islam (Qutb, 2006; 140). A la pràctica, el qutbisme declara en *jahil* tot aquell no qutbista, obrint les portes al *takfir*, de qualsevol musulmà en aquesta situació. La declaració de *kafir*, infidel, a través del *takfir* d'un musulmà implica que qualsevol reiteració d'aquest en que és vertader musulmà es pot considerar apostasia, i per tant poden ser castigats amb la mort d'acord la doctrina qutbista, com han de ser convertits o eliminats tots els infidels. La idea de que la *Ummah*, la comunitat musulmana global no és realment musulmana i es troba en *jahiliyya* tindria un enorme impacte en la percepció del món del gihadisme, justifica qualsevol acció violenta contra qualsevol objectiu, i dota al gihadista d'un sentiment de pertinença, com es tractarà més endavant.

La tradició musulmana planteja des del seus orígens la figura de la Gihad com una guerra de caràcter defensiu, al marge de que aquesta hagi estat o no la natura al llarg de la història, proclamada per la defensa del món islàmic enfront l'infidel. Sayyid Qutb apareixeria de del primer moment profundament contrari a aquest plantejament, i defensaria la figura de la Gihad ofensiva com via fonamental per l'expansió de l'Islam i inherent a la seva natura. Així, el qutbisme rebutja la noció i caràcter defensiu de la Gihad i en conjunt de l'Islam, sinó que planteja la Gihad com eina ofensiva per estendre el vertader Islam, acabar amb el món de jahiliyya i eliminar els infidels. La Gihad esdevé la cura pels problemes de la societat corrupta i més que una eina, esdevé un deure per a tot musulmà (Mellon, 2015; 167) per combatre l'infidel, occident i estendre l'Islam arreu del món. El precepte tindria, igual que l'anterior, molta força en el món de l'extremisme islàmic i el gihadisme, justificant la es seves actuacions com una missió divina de redempció i alliberament, en la que la Gihad forma un moviment per introduir la pau, la justícia i la llibertat a la humanitat, que només poden assolir només a través de l'Islam.

Finalment, el qutbisme afegirà un rebuig frontal i teològic envers tot allò occidental. La doctrina qutbista planteja una visió del món occidental com un ens amb un odi innat envers l'islam, i amb l'objectiu de destruir la cultura i civilització musulmanes, no només de sotmetre el món musulmà a través de l'imperialisme. El món occidental encara la depravació i la corrupció màxima de la societat, de manera que és el deure de tot musulmà d'enfrontar-s'hi i contribuir a la seva destrucció; com a màxima desviació de l'ideal islàmic, occident encarna el mal i l'absoluta depravació, la falsedat, i per tant la única relació del món musulmà ha de ser d'enfrontament, i s'ha de rebutjar radicalment tota influència occidental, i en definitiva tota influència no islàmica, en la vida i la societat musulmanes, més enllà de l'islam només hi ha idolatria, "la veritat és una i indivisible; tot allò que n'és diferent és un error" (Qutb, 2006; 131)

3. LES IDEES-FORÇA DEL GIHADISME

La ideologia que constitueix el gihadisme, com tota ideologia política, conté una sèrie de dogmes, d'idees-força que constitueixen la seva base doctrinal, al voltant de les quals s'articula i gira tot el seu pensament. Com a construcció teològica a més de política, l'islamisme radical conté una enorme complexitat de plantejaments bàsics, de manera que a continuació es plantegen únicament els que conformarien la base sobre la qual s'erigeix la dimensió més violenta i radical del gihadisme, la que posarà en evidència la seva vinculació i el seu component nihilista.

3.1. AMOR A LA MORT I CULTE A LA VIOLÈNCIA

Observant les accions del terrorisme gihadista es posa en evidència que l'exercici de la violència per part de l'islamisme radical té un paper rellevant que el que té en un conflicte violent convencional. La brutalitat de la violència gihadista, com el gran exemple de l'Estat Islàmic, i l'exercici indiscriminat d'aquesta, com succeeix en la gran majoria de les operacions terroristes típiques del gihadisme, així com la enorme teatralització en la qual s'exerceix aquesta violència presenten un escenari en que la mort té un significat fonamental que transcendeix el caràcter la mort com simple conseqüència del conflicte.

El gihadisme es considera i es troba en un estat constant de guerra amb els que percep com enemics de l'Islam, la seva visió del món és la d'un conflicte global i la d'una guerra de caràcter indefinit fins la seva irremeiable victòria. Evidentment, en qualsevol conflicte armat la mort, pròpia i la de l'enemic, és un fenomen intrínsec i inevitable del conflicte. En la majoria dels casos, la mort no obstant no es produeix amb satisfacció o delit pel simple fet provocar-la, o de patir entre els propis membres. No és així en el cas de l'islamisme radical, ja sigui en el món xiïta, o en el gihadisme sunnita i l'amor a la mort que impregnaria qualsevol forma d'islamisme radical resultaria en un dels elements més visibles del nihilisme gihadista. La mort violenta esdevé un pilar clau en la ideologia del gihadisme en tres eixos, que es tracten a continuació: en primer lloc el fet de matar i morir esdevé un element identitari i de pertinença, en segon lloc, la mort, ja sigui la pròpia o dels enemics d'Alà, pren un caràcter espiritual com a sacrifici

religió, i finalment la violència i la mort que se'n desprèn són al mateix temps mitjà i fi en sí mateixa d'acord els preceptes de l'islam radical.

L'assassinat és un fenomen tabú i castigat a qualsevol societat, que evidentment no pot sobreviure si no posa límits l'exercici de la violència entre els seus membres. Per tant, aquell que transgredeix aquest límit, en la gran majoria de la comunitats humanes, queda fora de la comunitat com aquell que atempta contra ella. L'acte de matar canvia així, la identitat i l'estatus de l'individu en la seva comunitat. En el món gihadista, matar és una acció quasi quotidiana, de manera que el gihadista no pot formar part de la comunitat tradicional de la que prové, en la que matar genera automàticament el rebuig i l'expulsió de la comunitat. Així, el combatent gihadista requereix d'una nova identitat i un nou grup al que pertànyer com qualsevol individu per dotar-se d'una mínima seguretat psicològica i emocional respecte la realitat que l'envolta. El nou grup és precisament el que forma el mateix gihadisme. El gihadisme segueix la obligació sagrada de matar en nom d'Alà per defensar i estendre l'islam, per tant aquell que mata en nom de l'islam esdevé un gihadista, part d'una comunitat diferent a la que l'envolta des del seu origen, de la mateixa manera que aquell que no està mata o està disposat a morir d'acord la doctrina gihadista no pot formar part de la comunitat gihadista. El fet de matar esdevé així element fonamental per establir la pròpia identitat (Murawiec, 2008; 17) i pertinença al grup, l'estatus de l'individu ve determinat en certa mesura per l'èxit de l'individu a l'hora de matar els enemics de l'islam, el gihadista ho és perquè porta la mort als infidels; mata perquè és un soldat d'Alà, i és un soldat d'Alà perquè mata, la mort és fonamental per generar la seva identitat, es necessària per pertànyer al grup escollit i sagrat, superior a qualsevol altre davant els ulls de la divinitat que forma el gihadisme. Al mateix temps, el passar a pertànyer d'una comunitat, mundana, inferior, a una altra amb una missió divina, elimina el tabú que és el fet de matar (Murawiec, 2008; 13). Matar els "altres" és molt més fàcil des de qualsevol perspectiva que matar els membres del propi grup, i quan el propi grup és una elit escollida al servei de déu amb la missió sagrada de matar en el Seu nom, causar la mort en els "altres" no resulta cap problema moral, en tot cas reafirma el compromís i l'estatus de l'individu dins la seva nova comunitat.

L'acte és, per al gihadista, un acte d'autoafirmació i creador de la pròpia identitat, però per ser-ho i superar el tabú que constitueix l'assassinat a qualsevol societat es requereix

una justificació més elevada que les normes humanes que regeixen la comunitat. És en aquest paper justificador en el que entra el caràcter sagrat i religiós de la mort en l'islamisme radical. En la ideologia del gihadisme, la mort en el context de la lluita en nom de la divinitat pren un caràcter sagrat i religiós com a sacrifici en nom d'Alà. El vessament de sang té una natura religiosa inevitable, tota mort conseqüència de la lluita en nom de l'Islam és una mort en nom de la fe i és, per tant, un sacrifici humà a la divinitat (Murawiec, 2008; 18), és una ofrena a Alà, i la víctima no és més que un sacrifici, no té més valor que l'animal sacrificat a la divinitat en antigues religions politeïstes. La sang vessada és té un caràcter sagrat, i això explicaria en certa mesura la teatralització en molts casos de les execucions de presoners, no són només un acte de propaganda dirigit a occident, sinó que la forma d'execució és la d'un sacrifici humà a la divinitat.

Si l'acció de matar en nom de l'Islam té un caràcter sacramental, és evident que la ideologia dota també d'un natura sagrada l'exercici de la violència, la pràctica de la Gihad com guerra contra l'infidel, i si aquesta té un caràcter sagrat, és també un deure per tot musulmà, del mateixa manera que són la pregaria o el peregrinatge a la Meca. Especialment en el món xiïta radical, on la natura de les creences dona un paper més important al sacrifici i el combat, l'exercici de la violència contra l'infidel és una obligació inherent a qualsevol musulmà, que té el deure de combatre contra l'enemic de l'Islam, que és una religió de guerra (Murawiec, 2008; 43). Aquest caràcter sagrat de la violència es reproduïx en el gihadisme, sunnita, que beu de les mateixes fonts per alimentar ideològicament i religiosa l'exercici de la violència indiscriminada. La gihad és un deure de tot musulmà per evitar morir en *jahiliyya* (Murawiec, 2008; 37), la violència, provocar la mort en nom d'Alà, tal i com planteja Osama bin-Laden en la seva declaració de guerra el 1996, no només és un deure sinó que és bo, i és irrellevant si és la mort de "l'altre" o la pròpia si aquesta es produeix en l'exercici de la Gihad; la millor mort és que es dona al morir matant (Pantucci, 2015; 132). La mort esdevé per tant objecte de culte i un objectiu: morir provocant la mort dels infidels és l'objectiu màxim a que es pot aspirar. És una ofrena a Alà i per tant, la vida no té cap valor, l'essència de la vida del gihadista es matar i morir, no viure com a tal (Bonner, 2006; 78). Els missatges de suïcidi de molts gihadistes suïcides, especialment els radicalitzats a Europa, ho mostren clarament "estimem la mort com vosaltres la vida" (Pantucci, 2015; 266).

La pròpia mort del gihadista anirà sempre lligada a la figura del martiri, que té un paper privilegiat en la doctrina de l'islam. Inclòs el món de l'islam no radical la figura del màrtir té una posició especial en l'imaginari col·lectiu, el màrtir com aquell que mor en combat en la defensa de la musulmana rep immediatament un lloc de privilegi al paradís. A diferència del que succeeix a les tradicions cristiana i jueva, l'islam no contempla, però, la figura del màrtir com passivitat i acceptació davant la mort en la defensa de la fe (Bonner, 2006; 75), el màrtir musulmà pren les armes contra l'enemic de l'islam i mor combatent-lo, rebent com recompensa tots els plaers del paradís en companyia d'Alà i el Profeta. La figura del martiri té una especial importància per la vessant xiïta de l'islam, com a seguiment de l'exemple d'Alí, no tant al món sunnita, però sí en gihadisme. La doctrina musulmana exigeix la mort en combat per pur desig de servir la fe i Alà, en cap cas amb objectius d'obtenir beneficis a la terra (Bonner, 2006; 77) per rebre la condició de màrtir. En el món contemporani la conseqüència d'aquest precepte és senzilla, el gihadista no ha de donar cap valor a la vida i centrar-se en l'únic objectiu de matar i morir al servei de l'islam, requereix en definitiva d'un culte a la mort, en la que l'important no és com viu, sinó com es mor. El martiri esdevé una font d'orgull (Murawiec, 2008; 48) i privilegi i es converteix en l'únic desig de bona part dels gihadistes i radicals, per als quals la vida ja no té cap valor, sinó que l'únic desig és morir matant

El conjunt de tot l'anterior duen l'últim fenomen que vertebrava el culte a la violència i la mort que envolten el gihadisme radical, el fet que el missatge, la defensa i propagació de l'islam, esdevé un amb el mètode, l'ús de la violència i la aniquilació dels infidels. Tot i que en un principi l'ús de la violència es limitaria a ser el mètode amb el qual s'hauria d'estendre l'islam, al progressiva radicalització dels moviments radicals duria a que forma i contingut es confonguin. La lluita contra l'infidel és el mètode, però és al mateix temps l'objectiu, que la seva eliminació suposa la única prova de l'èxit del missatge; la puresa i el domini de la fe musulmana s'estableixen a través de la eliminació violenta de tot allò impur, i el que es construeix de nou únicament serà pur si s'erigeix amb la sang i les morts dels enemics de l'islam i dels màrtirs. La fusió entre forma i missatge és perfecta, i la violència esdevé al mateix temps causa i conseqüència, mètode i objectiu: la essència de l'islam és violenta, i la violència és la única via de retornar a la puresa original, l'ús de la violència mostra el poder de la vertadera fe, i la vertadera fe fa ús de la violència.

3.2. MIL·LENARISME

La interpretació de l'islam del gihadisme duu una sèrie de conseqüències respecte la visió de la realitat d'aquells que el segueixen. La ideologia que guia el gihadisme i la seva lectura de l'islam configuren irremediament una estructura de creences i pensament que creen innegables paral·lelismes amb els moviments apocalíptics cristians medievals (Murawiec, 2008; 64) que conformen el concepte de mil·lenarisme. Les característiques d'un equivalent al mil·lenarisme en el gihadisme actual duu a enormes conseqüències per al funcionament del mateix, i dona explicació a la barbàrie de l'islamisme radical, especialment en el forma de l'Estat Islàmic.

El mil·lenarisme que es manifesta avui de forma pràcticament idèntica en el món de l'islamisme radical es guia pels mateixos dogmes que haurien guiat els moviments mil·lenaristes europeus medievals. Així, al marge del de la religió darrera del moviment, tot mil·lenarisme es basa en clàssiques idees, nascudes amb el judaisme pel que fa les tres religions monoteistes que englobarien les creences entorn els esdeveniments que duran i conformaran "la fi dels temps" (Murawiec, 2008, 65), amb el nom de mil·lenarisme provinent de la tradició cristiana del regnat de mil anys de Crist. Tot moviment mil·lenarista compartirà una sèrie de creences, bàsicament la imminent proximitat de la fi dels temps i la necessitat de preparar el món per fer aquesta fi adequada a través del propi moviment, en definitiva resulta de la construcció d'un grup propi amb la missió divina d'accelerar l'arribada de la fi del món, que resultarà en la vinguda del déu corresponent a la terra i la creació del conseqüent paradís que gaudiran els escollits. Amb diferències en el nom i els detalls, les tres religions monoteistes coincidiran en l'explicació de l'arribada de la fi del temps, i és aquesta creença, entre d'altres, la que guia el gihadisme actual, en el seu exemple més extrem en Estat Islàmic

Tot moviment mil·lenarista necessita en un principi, per guanyar força, unes condicions polítiques i socials determinades per guanyar força entre la població i que es posi en funcionament el moviment com a tal. Aquestes condicions, com les que necessiten les ideologies extremes o revolucionàries, són bàsicament de desesperació i ciris entre la població. Una societat inestable i en perill de desintegració, on la majoria de la població viu en condicions pèssimes sense expectatives de millora i en la que el poder s'ensorra configura l'escenari ideal pel sorgiment d'un moviment mil·lenarista, i un bon nombre

de parts del món musulmà actual presenten quasi de forma ideal aquestes característiques. Una societat en la que religió, no separada de la societat i part fonamental de la vida quotidiana de la població, en la que aquesta viu en condicions miserables sen perspectives de millora i sense un poder que preservi la societat de la descomposició descriu un nombre rellevant d'estats sobre el paper a l'Orient Mitjà, i es precisament aquí on el gihadisme, impulsat per creences mil·lenaristes pren la seva força. El mil·lenarisme en la forma del gihadisme ofereix la població desesperada, per convicció o per la força, una finestra d'esperança a la millora de la seva situació. Ofereix, a través de la veritat absoluta que és l'Islam, la solució al món injust en que es viu, a través d'un moviment de redempció que culminarà amb la salvació i el paradís. Els elements d'una societat com la de molts països àrabs actuals, en permanent ansietat i tensió forma el nucli impulsiu i inestable que dona resposta a un moviment d'aquestes característiques.

La població que passa a formar part d'aquest moviment esdevé immediatament una nova elit espiritual. Així, els gihadistes esdevenen un grup escollit, il·luminat amb el coneixement absolut per sobre de la resta de la població. Com servidors de la voluntat divina amb la missió d'encaminar el món a la seva fi d'acord la voluntat d'Alà, els gihadistes veuen un món diferent, un món en el que cap norma moral existent més enllà d'aquella revelada per Déu es respectable, tota llei i tota moral són simplement productes del món a destruir d'acord la fi dels temps. No hi ha per tant cap límit a la llibertat d'acció del gihadista; la violència indiscriminada que aplica arreu és simplement voluntat divina i fa la seva voluntat. El món s'ha de banyar en la sang dels infidels i d'aquells que s'oposen a la pròpia interpretació de l'Islam, aj que aquests evidentment no tenen cabuda en el nou paradís reservat únicament als purs, als creients als escollits per Alà. El gihadista es veu, en conseqüència, separat i superior a la resta d'una humanitat corrupta i ignorant (Murawiec, 2008; 82), amb les immediates conseqüències que té sobre la relació entre el creient i la població que l'envolta, inclosa la pròpia musulmana, com es tractarà en el tema següent. En tot cas, un mil·lenarisme islàmic, per les pròpies característiques teològiques de l'Islam implica unes conseqüències extremes en relació la identificació entre el propi grup i la resta de la humanitat (Murawiec, 2008; 93).

Per definició, un moviment mil·lenarista no té uns objectius concrets, limitats a una sèrie de conquestes, el mil·lenarisme com a moviment religiós basat en l'arribada imminent de la fi dels temps es dota d'objectius il·limitats. El seu objectiu és únic i és total, la transformació de la societat, de la humanitat en el seu conjunt en el cas de l'islamisme radical, en la forma d'un apocalipsi absolut del qual el món sorgirà purificat i transformat en la seva totalitat d'acord les profecies i la voluntat divina (Murawiec, 2008; 81). En conseqüència, si els objectius és absolut i il·limitat, la llibertat per actuar d'acord la voluntat divina per fer realitat aquest objectiu ha de ser també il·limitada. No existeixen normes morals per fer realitat l'imaginari del mil·lenarisme, tota atrocitat no només es justificable, sinó que simplement no necessita justificació; no hi ha més límit que la voluntat d'Alà en el cas musulmà, i la seva voluntat és la de purificar el món amb sang per fer arribar la fi dels temps i el seu regne a la terra². A més, la sang és necessària, la violència és fonamental i inevitable; la construcció de l'escenari que doni pas al Paradís és a través de la guerra. I seguint el culte a la mort de l'islamisme radical, aquesta es converteix senzillament en l'eina per fer realitat la voluntat d'Alà (Murawiec, 2008; 105) de la mateixa manera que era voluntat de Déu el vessament de sang en nom de Crist per als cristians mil·lenaristes medievals. Tal i com es veurà més endavant l'estat Islàmic respiraria en la seva mateixa essència aquestes idees, invocant tots els somnis del mil·lenarisme i l'escatologia islàmica per guiar la que és la seva lluita final per transformar el món d'acord la voluntat d'Alà.

Cap corrent mil·lenarista manca de la figura d'un salvador, d'un messiès, i l'Islam no serà menys. La tradició musulmana crea la figura de l'al-Mahdi com el salvador que apareixerà en el moment de caos que precedirà la fi dels temps (Murawiec, 2008; 109) i que guiarà la comunitat musulmana durant un període de temps abans de l'apocalipsi. La figura de l'al-Mahdi seria fonamental per l'Islam i apareixeria repetides vegades al llarg de la història del món musulmà fins arribar als nostres dies, guiant en molts casos moviments revolucionaris arreu del món musulmà. El concepte evolucionaria i tot i que la figura de l'al-Mahdi en certa manera s'esvairia, la seva força impulsora de la societat musulmana bona part del segle XX i de l'islamisme radical es mantindrà en el mahdisme, com concepte derivat de la figura inicial i messiànica. El concepte obviarà la

---

² La figura del regne de la divinitat islàmica és diferent a la de l'escatologia cristiana i jueva, l'Islam rebutja la noció d'un regne de déu més enllà del món físic, l'Islam situa el regne de la divinitat al món físic i real. És imprescindible, per tant, que el món sigui transformat pels mateixos creients per fer realitat les creences i les profecies mil·lenaristes que guien l'Islam radical.

necessitat d'una figura salvadora i la transformarà en allò que va impulsar en els seus orígens l'expansió del propi Islam (Murawiec, 2008; 130), la imminència de la fi dels temps. El mahdisme com part fonamental del primer Islam, avui es situa al costat de la religió "estàndard" com força impulsora de les energies de l'islamisme radical com a substitut de la figura religiosa. Per al gihadisme, manifestació d'un mil·lenarisme modern al món àrab la lluita per fer realitat la voluntat divina és ara, i per tant s'invoquen totes les creences de l'escatologia islàmica, per definició el Mahdi hauria d'aparèixer de forma imminent o es demostraria la creença del gihadisme com a falsa. En absència d'aquest, el mahdisme és solució suficient (Murawiec, 2008; 107)

El mahdisme forma a la pràctica la forma revolucionària del credo musulmà i és inherent a islamisme radical: la imminència de la fi dels temps i la necessitat de lluitar per transformar el món d'acord la voluntat divina per fer realitat el regne diví a la terra, imbueix d'energia el món musulmà i l'impulsa a l'acció per transformar la realitat. Ja no es necessita l'aparició d'una figura messiànica per impulsar a l'acció el musulmà, n'hi ha prou amb anunciar la imminència de la fi dels temps i la necessitat de lluitar per fer-la possible. El mahdisme esdevé així part central de les forces impulsores del gihadisme com exemple de mil·lenarisme, que en cap cas resulta més evident que en l'Estat Islàmic, on la resurrecció de la figura del califa duu més enllà el mahdisme, apuntant a la resurrecció de l'al-Mahdi literal com a figura messiànica guia de la comunitat musulmana abans de la fi dels temps.

3.3. ULTRAEELITISME AMORAL

De la mateixa manera que les altres dues religions monoteistes, l'Islam esdevé des del seu origen una poderosa forma d'identificació individual dins una comunitat, la religió musulmana divideix la humanitat entre creients musulmans i la resta de la humanitat, i en aquesta línia es configura com la forma principal d'identificació pròpia en el món àrab. Amb la religió com element fonamental, present arreu de les societats que formen el món musulmà, el propi islam esdevé l'element fonamental d'autoidentificació, de referència i de pertinença al món àrab, on en molts casos hauria estat impossible construir societats on l'element definitori de la pròpia identitat vagi més enllà de la comunitat que forma la religió.

La religió com creadora de la pròpia identitat seria present en totes les religions, i en les monoteïstes acostumarà a dividir la humanitat entre creients i no creients. No obstant, en el cas de l'islam el seu paper com element definitori de la pròpia comunitat enfront la resta de la humanitat hauria esdevingut avui dia un element clau, i té profundes conseqüències en el gihadisme al vincular-se amb la resta d'elements, com ara la seva natura mil·lenarista, que l'impulsen.

Al marge de la radicalitat o ortodòxia amb que s'interpreti l'islam, aquest divideix des del seu origen el món en dos, *dar al-Islam* fent referència al món musulmà, i *dar al-Harb*, formada per la resta de la resta de la humanitat, destinada a ser alliberada i esclavitzada en nom de la fe musulmana, els infidels de la qual passaran a ser simplement *dhimmis* (Murawiec, 2008; 93), protegits, com éssers humans de segona categoria³. L'islam com a religió no establirà divisions territorials com a tals, sinó que la divisió es basa en la fe, diferenciant aquells territoris com imperaria la llei i la religió musulmanes de les que no. Aquesta primera divisió crea les bases per la mateixa divisió de la humanitat en dos grups amb caràcter i en definitiva valor diferent com a éssers humans, la divisió entre la *Ummah*, la "nació" musulmana, formada per tots els creients i la resta de la humanitat, com no creient, infidel. L'islam no reconeix fronteres ni diferències d'identitat en definitiva de cap tipus dins la comunitat musulmana que forma la *Ummah*, que encara avui és un element fonamental d'identificació, de definició de la pertinença i identitat al món àrab i que serveix per construir la clàssica divisió del món entre "nosaltres" i "ells". Avui, el món musulmà en totes les seves vessants encara s'identificaria a sí mateix d'acord a aquesta divisió del món, i és precisament aquesta divisió de la humanitat que dóna sentit a la missió del l'islamisme radical.

En tota vessant de l'islam, la noció de *dar al-Islam* i d'*Ummah* fan referència al territori i la comunitat on es venera la figura d'Alà i regeixen les seves lleis en forma de la *Sharia*. La resta de la humanitat viu immersa en *jahiliyyah*, paganisme, barbàrie i ignorància (Murawiec, 2008; 94), i la missió de tot seguidor de l'islam ha de ser la de dur aquest territori a través de la conquesta a la conversió o la submissió a l'islam. La

---

³ No ciutadans de segona categoria. La noció de ciutadà no es presenta a l'islam com al món occidental, únicament s'aplica als estats musulmans com a figura legal i administrativa; un musulmà és membre de la *Ummah*, però mai un ciutadà, amb drets, deures i una condició determinada, d'acord amb la figura occidental.

noció de *jahiliyyah* resulta fonamental per a l'islamisme radical i explicar les seves accions contra que és, en definitiva, la pròpia comunitat musulmana.

Equivalent al mil·lenarisme i gnosticisme que implica un grup d'escollits destinats a purgar el món dels infidels, el gihadisme adopta les mateixes idees, i els seus seguidors es situen a sí mateixos com el grup escollit destinat a vessar la sang i conquerir el món en nom d'Alà per propiciar la fi dels temps. Com a grup escollit, el gihadisme es veu sí mateix com la única encarnació vertadera de la *Ummah*. La resta del món, inclosa la població de països musulmans, població que es considera i es defineix a sí mateixa com musulmana, han caigut i viuen en *jahiliyyah*, no viuen realment d'acord les lleis i creences de l'Islam com van ser concebudes en el seu origen infalible i perfecte. El caràcter gnòstic que impregna l'Islam des del seu origen suposa, com es plantejava anteriorment, que tota evolució no és més que una desviació, i donada la evident diferència en la vida en el món musulmà contemporani amb el del profeta, la crítica del gihadisme ni tan sols requereix justificació.

Per poder vessar la sang d'altres musulmans, tot i la seva desviació de l'Islam genuí, el gihadisme requereix de justificar teològicament les seves accions, i per fer-ho, els escollits que formen el nucli gihadista ressusciten la figura del *takfir*, l'excomunió, eliminant així qualsevol dret i llei de protecció contra la Gihad. En definitiva, s'obre les portes al gihadisme d'exercir la Gihad contra els propis musulmans que siguin subjectes a *takfir*, i el *takfir* resulta completament legítim⁴ per la perversió de l'original que resulta l'Islam contemporani (Murawiec, 2008; 98). En definitiva, en línia amb el clàssic gnosticisme mil·lenarista, en un món dividit d'acord la religió i la observança a la llei islàmica, l'Islam contemporani no respon a les veritats i ensenyaments originals del profeta, es totalment *jahili*, per tant únicament els gihadistes, únics seguidors genuïns de l'Alcorà formen la única *Ummah* vertadera, que passa a forma la seva identitat com a grup. Per tant, els gihadistes són l'únic grup escollit per Alà, formen la única *Ummah*, són infalibles i tenen com a deure la Gihad contra la resta de la humanitat que forma la *dar al-Harb*, la terra de la guerra (Mellon, 2015; 121).

---

⁴ La figura del *takfir* resulta enormement controvertida dins el propi món de l'islamisme radical per les immenses implicacions i conseqüències que suposa, i dia d'avui, únicament l'Estat islàmic s'hauria atrevit a emprar-lo, generant una forta divisió dins l'univers gihadista.

L'islamisme radical crea així una nova pertinença, una nova identitat basada en el tribal "nosaltres" envers "ells". El gihadisme forma un grup, un "nosaltres" hereu de la identificació com a grup de la tribu del desert que en definitiva construeix l'Islam en el seu origen i el separa de la resta del món (Murawiec, 2008; 151). Duent més enllà la construcció de la supertribu que en última instància forma la fe musulmana, els gihadistes formen un grup propi d'escollits, seguidors únics de la religió, la llei i la voluntat d'Alà, la resta del món, "ells", no són més que immersos en *jahiliyyah*, i ho són de la mateixa manera tots aquells musulmans fora del grup, que en són expulsats a través del *takfir*. El gihadisme esdevé així un element d'autoidentificació i crea per als seus membres un estatus d'elit escollida per la divinitat, l'única resta de l'original que representa la essència de l'Islam. S'obre així al gihadisme un món corrupte i governat pel mal a purgar amb total llibertat, la resta del món no és més que "ells", que estan fora de la protecció i de la llei divina que regeix la tribu.

Els membres de les "altres tribus", els infidels, *kufir*, formen una espècie diferent, no són ni tan sols humans, ja que únicament el creient és plenament humà (Murawiec, 2008; 161). Únicament l'Islam atribueix la plena condició humana, és l'element que determina la identificació entre "nosaltres" i "ells", i ells no són més, per al gihadisme, que part del sacrifici a oferir a Alà per fer realitat la vinguda de la fi dels temps de la mateixa manera que els jueus ho eren per al nazisme. Combinat això amb el culte a la mort de l'Islam, i el terrorisme i la brutalitat prenen tot el sentit, tot l'amor a la mort i la violència de l'islamisme radical troben en "l'altre" l'objectiu, exemplificant la típica set de sang i voluntat exterminadora dels moviments gnòstics mil·lenaristes combinades amb la profunda divisió del món entre "nosaltres" i "ells" de les arrels tribals que fonamenten l'Islam.

4. L'ESTAT ISLÀMIC. PARADIGMA DE LA IDEOLOGIA GIHADISTA

Partint de tot l'anterior, resulta finalment possible realitzar un anàlisi de l'Estat Islàmic com a paradigma del gihadista a la llum dels preceptes que el constitueixen com ideologia, així com en relació el paper del nihilisme en el món gihadista. En tot cas, caldria primer una breu aproximació als orígens particulars de l'Estat Islàmic i la seva evolució com a organització terrorista, avui estat.

4.1. BREU HISTÒRIA ESTAT ISLÀMIC

L'origen de l'Estat Islàmic es troba en la figura d'Abu Musab al-Zarqawi. Al-Zarqawi va iniciar la seva vida com a militant islamista a Jordània, des d'on es traslladaria a Afganistan per combatre els soviètics a finals dels 80, on prendria contacte amb bin-Laden i Al-Qaida. Passaria els anys següents al Afganistan dirigint un campament d'entrenament per terroristes gihadistes. Profundament radical fins i tot dins el món gihadista i obsessionat amb la necessitat de la violència sectària dins el propi Islam, es traslladaria a Iraq esperant la invasió nord americana. Arrel de la invasió i la caiguda del règim baathista de Saddam, Zarqawi crearia Al-Qaida a Iraq el 2004, la qual esdevindria inusualment brutal i fanàtica, gravant i publicant decapitacions de presoners i centrada en la violència sectària, conseqüència d'una visió dels xiïtes com a quinta columna que hauria col·laborat amb els EUA en la invasió amb objectiu de fer-se amb el control del país i acabar amb els sunnites. L'objectiu seria provocar una escalada de violència dur a un aixecament de la població sunnita en contra dels nord-americans i la població xiïta.

Al-Zarqawi moriria en una operació dels EUA el 2006 i seria substituït per al-Masri i Abu Omar al-Baghdadi, que donarien a la branca d'al-Qaida a Iraq el nom d'Estat Islàmic d'Iraq (EII), amb intenció de fer realitat les idees d'al-Zarqawi de creat el nou califat, cosa que duria als primers distanciaments amb la organització de bin-Laden. Els líders de l'EII durien a una escalada de la brutalitat de la organització contra tota la població amb l'objectiu de provocar l'aixecament sunnita. El fanatisme i abusos sobre la població provocarien, però, el rebuig del conjunt de la població afectada i la formació de milícies tribals sunnites i antics oficials de les forces armades contra la brutalitat d'Al-Qaida a Iraq que s'organitzaria en el Despertar d'Anbar. La reacció de la població així com els esforços de les milícies i els EUA durien a un fort debilitament de l'ESI,

que veuria limitada enormement la seva força ens les anys següents. El 2010 Al-Masri i Omar al-Baghdadi moririen en un bombardeig nord-americà i serien definitivament substituïts per Abu Bakr al-Baghdadi, actual califa i líder de l'Estat Islàmic. Al-Baghdadi iniciaria la reconstrucció i al renovació de L'EII, dotant de nova força a la organització i radicalitzant-la encara més, recuperant l'objectiu del califat i la lluita sectària emmarcada en el *takfir*. El 2011 el gihadisme iraquí començaria una campanya per introduir el gihadisme a la guerra civil siriana que es materialitzaria en el front al-Nusra. Al mateix temps, començaria de nou les operacions a Iraq, en primer lloc assaltant múltiples presons per alliberar membres del grup augmentant el nombre d'atemptats. La retirada de les forces nord-americanes i les polítiques i incapacitat del govern d'al-Maliki impedirien aturar les noves operacions de l'EII.

El 2013 Baghdadi anunciaria l'entrada de l'EII a Síria, l'absorció per part d'aquest d'al-Nusra i la creació de l'Estat Islàmic d'Iraq i Llevant (EIIL) en el seu camí per establir el califat, estenent el control i la força de l'EIIL al nord de Síria i Iraq, al mateix temps que les relacions entre al-Qaida i l'Estat Islàmic es trencaven. Les reticències del nou líder d'al-Qaida, al-Zawahiri, a donar suport a les accions de EIIL i el rebuig a la seva brutalitat i generalització del *takfir* durien a Baghdadi a denunciar al-Qaida per la seva moderació com defensors la divisió del món musulmà arrel de la Primera Guerra Mundial. El juny de 2014, amb l'EIIL ja en control de bona part d'Iraq i Síria, incloent les ciutats de Mosul i Raqqa i amenaçant Bagdad, al Baghdadi anunciaria l'establiment del nou califat amb ell mateix com a califa i eliminant les referències a Iraq i Llevant del nom de l'estat, que rebria el d'Estat Islàmic, com única encarnació al món d'un vertader estat d'acord la llei de l'Islam. La nova encarnació de la organització, definitivament en un estat consolidaria definitivament com actor política internacional el que hauria començat com la secció d'al-Qaida a Iraq. Seria aquesta nova encarnació la que dispararia les alarmes occidentals per la seva brutalitat, mundialment difosa a través d'Internet, la que resultaria en el paradigma del gihadisme i l'objecte d'aquest estudi.

4.2. L'EI COM MODEL DE LA IDEOLOGIA GIHADISTA

Com es planteja des del principi de l'estudi, l'Estat Islàmic és el millor exemple per presentar la ideologia gihadista i per analitzar el paper que el nihilisme juga en aquesta.

L'Estat Islàmic, com es veurà a continuació, reuneix sense excepció tots els preceptes teològics i ideològics que ha presentat l'estudi fins aquest moment, i en aquestes, emmarcades ara en les accions de l'Estat Islàmic, resultarà evident que existeix un component nihilista innegable.

L'Estat Islàmic és, des del seu origen com a branca d'al-Qaida, representant del gihadisme salafista (Bunzel, 2015; 7) i com a tal comparteix els preceptes del salafisme radical, de manera que l'Estat Islàmic persegueix els mateixos objectius que qualsevol altre moviment salafista, violent o no. Així, el seu objectiu últim és el retorn als dies inicials de l'Islam i a la seva puresa inicial, tant a través de la interpretació literal de l'Alcorà com de la *hadith*, seguint l'exemple del Profeta i dels seus companys, d'acord la línia bàsica del salafisme. Com a salafisme gihadista, però, i com resulta evident, l'Estat Islàmic és partidari de l'ús de la violència per fer realitat l'objectiu salafista d'acabar amb el mal i retornar l'Islam als seus purs preceptes originals al món. En la línia del salafisme radical, la doctrina que guia l'EI s'oposa frontalment a qualsevol altre culte diferent al sunnita, i compartiria l'odi original del salafisme envers el xiïtes, que són considerats simplement com apostates a destruir⁵. A això, com a paradigma del gihadisme salafista, l'EI hi afegiria el rebuig a tota modernitat i tota influència externa, especialment occidental a la vida musulmana i al món. Derivada de la perfecció i caràcter sagrat de l'Alcorà, la *sharia* és la única legislació possible a implantar el món, tots aquells líders musulmans en que regeixen altres lleis han esdevingut infidels (Bunzel, 2015; 10) i tota innovació i interpretació de l'Islam posterior al Profeta no és més que una corrupció de la fe musulmana. En definitiva, l'EI es guia per la gnosi bàsica de l'Islam que es plantejava a l'inic de l'estudi, la revelació i el Profeta són perfectes i tot allò posterior no és més que una corrupció, de manera que la única manera de purificar el món, islàmic o no, és a través de la implantació per la força de l'original pur.

La dinàmica salafista de l'Estat Islàmic, però, es combina amb la dimensió wahhabita i la influència del radicalisme original del Germans Musulmans (Bunzel, 2015; 7). La influència del pensament dels Germans Musulmans en la doctrina guia d'al-Zarqawi

---

⁵ La fixació del salafisme i de l'Estat Islàmic en la destrucció del xiisme es conseqüència de la seva condició d'apostates, musulmans que haurien renegat de la verdadera fe. A diferència del que succeiria amb altres religions, que simplement són infidels, la corrent xiïta de l'Islam és una ofensa Alà des dels seus propis creients, el major crim possible a la fe i cultura musulmanes.

que guia l'EI, apareix en l'objectiu d'aquest, avui fet realitat de la restauració del Califat com model ideal de govern per al món islàmic (Bunzel, 2015; 8). El Califat fe referència a l'original estat governat pel califa, líder espiritual del món musulmà i descendent del Profeta i única encarnació d'un estat vertaderament islàmic del que ha de formar part tota la *Ummah*. Per definició el Califat, un cop proclamat, exigeix l'adherència a aquest de tot musulmà, encarna la voluntat de la divinitat i té un caràcter sagrat; si existeix un Califat tot altre estat musulmà ha de desaparèixer en el seu favor i tot vertader musulmà té la obligació de jurar fidelitat, *bay'a*, al Califa (Wood, 2015; 14).

El califat, avui en forma de l'EI encarna la unitat del món musulmà, i seguint la doctrina salafista, únicament els que en formen part o juren *bay'a* al Califa són vertaderament musulmans en un món inundat de *jahiliyya*. La proclamació del Califat per Al-Baghdadi, en definitiva, és dotar d'una natura única i sagrada el grup del que forma part; els seguidors, membres i combatents de l'Estat Islàmic formen l'elit escollida de veritaders musulmans. Únicament aquells que juren lleialtat al califa són part de la minoria il·luminada escollida per Alà per dur a terme la seva missió purificadora del món en favor de l'Islam, la resta de la humanitat passa a ser formada per infidels no musulmans, i per *takfiris*, ja que tot aquell musulmà que es negui a reconèixer el Califat és susceptible de ser considerat un apostata (Bunzek, 2015; 10) i subjecte a *takfir*, a perdre la condició de musulmà de la mateixa manera que no la tenen els xiïtes. L'EI passa a encarnar així, en un nou grup, l'elit sagrada i escollida amb que s'identifica tot moviment gihadista. La diferència en aquest cas, però, radica en el fet que aquest nova elit proclama obertament el seu caràcter com a tal a tot el món musulmà, i li planteja la opció de reconèixer-la o passar a ser considerat no-musulmà, és a dir, a prendre la identitat dels que s'hi oposen i excloure'ls de la comunitat que ara encarna com a líder al-Baghdadi, amb les enormes conseqüències que això suposa per un creient musulmà.

La predisposició a denunciar com apòstates aquells musulmans que rebutgin la legitimitat de l'Estat Islàmic deriva de la dimensió wahhabita del seu particular gihadisme salafista. Seria el corrent wahhabita al s.XVIII el que recuperaria, en nom de restaurar el *tawhid* i acabar amb la idolatria, el *takfir* contra altres musulmans en la creació del primer estat saudita a la península aràbiga, i a diferència del que succeiria amb anteriors moviments gihadistes i duria al trencament definitiu amb al-Qaida

(Wood, 2015; 7), l'EI duria de nou el *takfir* col·lectiu a la lluita gihadista, i amenaçaria amb aquest a tot musulmà que es negui a reconèixer el Califat, obrint les portes a la Gihad i l'ús de la violència contra altres musulmans.

El culte a la violència i a la mort es present sense cap dubte com a guia de l'Estat Islàmic. Com a producte d'un mil·lenarisme islàmic com es planteja més endavant, l'amor a la mort dels combatents i seguidors de l'EI és un tret fonamental d'aquesta encarnació del gihadisme. L'Estat Islàmic com a organització política i religiosa és en última instància un instrument creat per combatre en nom de la divinitat i fer realitat les profecies de l'escatologia islàmica. La vida dels seus combatents és irrellevant comparada amb la seva mort, la funció i raó de ser de l'Estat Islàmic no és només la de plantar a al terra els fonaments per la vinguda de la fi dels temps, sinó que és la punta de llança en la lluita contra l'infidel. La seva missió és la de purificar el món de la sang dels infidels i dels màrtirs per dur a la vinguda del *Mahdi* i la fi dels temps. Per tant, la vida del gihadista de l'EI gira i pren sentit únicament en el seu servei com combatent, forma part d'una nova elit la funció de la qual és la de matar i morir en nom de les seves creences religioses, i té valor únicament en la mesura en que mata i mor.

Les brutals execucions de periodistes i presoners capturats per l'Estat Islàmic són la manifestació del culte a la mort de la ideologia gihadista. El presoner executat té el caràcter de l'animal sacrificat de forma ritual a la divinitat, la teatralització no només respon a una funció de propaganda, envers occident i envers gihadistes arreu del món, sinó que formen un sacrifici ritual, i com a rituals requereixen una posada en escena determinada. A la maquinària de propaganda de l'Estat Islàmic la mort hi és omnipresent, no només en els seus vídeos, sinó també clarament en les seves publicacions, especialment a la revista electrònica *Dabiq*, la oficial de l'EI, de la que la mort és un actor fonamental. A la publicació no només apareixen sense cap censura els cadàvers i les morts dels enemics de l'Islam, sinó també els dels propis combatents i la de la població civil, els quals són elogiats com màrtirs i s'enalteix la mort com a sacrifici màxim envers Al·là. La mort en combat contra l'infidel, o la dedicació a la lluita fins la fi dels temps són l'objectiu últim i més elevat al que pot esperar el gihadista, i per tant tota la seva vida gira entorn la preparació per aquest objectiu. La política i la ideologia de l'Estat formen sens dubte un culte a la mort al segle XXI, en la que la mort, la de l'enemic com a ofrena religiosa, i la pròpia com martiri en nom de l'Islam

impregna tots els nivells de la comunitat, fins i tot més que en altres moviments gihadistes. En el món de l'EI no és possible mantenir períodes de pau per preparar accions d'envergadura o per simples raons estratègiques, el combatent de l'Estat Islàmic ha de combatre com a mínim un cop l'any (Wood, 2015; 24), per evitar caure en el pecat, i combatre vol dir evidentment matar i morir en nom de l'Islam; no és possible fugir de la omnipresència de la mort, ja que l'exercici de la violència és un manament diví, la pau és aliena a l'Islam que encarna l'Estat Islàmic, la mort n'és part fonamental en seguiment de l'exemple del Profeta i de l'Alcorà. La renúncia a l'exercici de la violència per estendre l'Islam és un suïcidi ideològic i teològic, els acords i la pau són inacceptables i resulten en apostasia, únicament el vessament de sang aconseguirà purificar el món d'infidels i dur la fe musulmana al domini global que li correspon. El culte a la mort és inevitable per impulsar el seus seguidors a la frenètica activitat violenta necessària fer realitat els somnis religiosos de l'Estat Islàmic.

El culte a la mort és fonamental, com es plantejava anteriorment, per dur a terme els objectius religiosos de l'Estat Islàmic, però aquests objectius van més enllà que els del gihadisme anterior a l'EI. Tot i que tot moviment gihadista es basa en creences escatològiques i mil·lenaristes, aquestes són sempre a llarg termini, en cap cas un objectiu a realitzar-se en la vida del propi gihadista. El mateix Osama bin-Laden i al-Qaida compartirien la creença en la fi dels temps i la contribució a aquests de la seva lluita, però veurien el moment gloriós de la vinguda divina com un esdeveniment que es produirà en un futur incert i a molt llarg termini (Wood, 2015; 21), en qualsevol cas, no es veuen a sí mateixos com a part de la profecia. No és així en el cas de l'Estat Islàmic, que encarna un mil·lenarisme gihadista en la seva màxima expressió i tota la seva literalitat.

La doctrina que guia l'Estat Islàmic segueix una interpretació literal de l'Alcorà i la *Hadith*, per tant també de l'escatologia islàmica present en aquestes fonts. L'EI, a diferència de la resta del món gihadista, veu en el món contemporani tots els símbols que anuncien la imminència de la fi dels temps. La proclamació del califat, amb al-Baghdadi com a vuitè califa suposa un avenç de les profecies de l'Islam. Abans de la fi dels temps únicament hi haurà dotze califes legítims (Wood, 2015; 21), i anar pel vuitè sembla prou a prop com per anunciar la fi dels temps. Abans del dia del Judici i la Resurrecció, però, es donaran multitud de símbols que l'anunciaran. En tot cas, resulta

fonamental en tot el camí cap a l'apocalipsi la població de Dabiq al nord de Síria. L'escatologia islàmica situa a aquesta població l'escenari de l'enfrontament final entre les forces de l'Islam, que l'EI identifica amb les seves pròpies, i les forces de l'última croada enviada per acabar amb l'Islam. Les forces musulmanes triomfaran a Dabiq, senyalant l'inici d'una marxa de conquesta que els durà fins a Roma i dels esdeveniments que duran a la vinguda del Paradís a la terra.

Les referències i apel·lacions a la fi dels temps, la seva imminència i el paper central de l'Estat Islàmic en aquests fets apareixen constantment en les seves publicacions, comunicats i la seva propaganda⁶. A diferència de tot altre moviment gihadista, l'EI es veu a sí mateix com l'actor clau que propiciarà la vinguda del *Mahdi* i l'apocalipsi. Amb la seva conquesta de Dabiq l'agost de 2014, l'Estat Islàmic únicament ha d'esperar (i provocar) la croada occidental a la que derrotarà a aquesta població i basa els seus plans en la seguretat de la seva victòria, de la mateixa manera que el conjunt de la seva estratègia i accions militars es basen en les prediccions dels seus líders sobre la data en que arribarà el *Mahdi*, ja des de 2008 (Wood, 2015; 21). Les implicacions de la literalitat i obsessió amb que els líders i membres d'Estat Islàmic llegeixen l'escatologia islàmica té implicacions fonamentals no només a nivell ideològic, sinó també polític i militar. Permet predir amb relativa certesa l'estratègia a llarg termini de l'EI, però al mateix temps el dota d'una enorme fortalesa ideològica i espiritual. La mort dels seus líders, fins i tot la d'al-Baghdadi reforçaria la fe dels gihadistes, ja que com a vuitè califa, la seva mort suposaria el nomenament d'un successor, apropant la figura del dotzè i últim califa abans de la fi dels temps. Les prediccions islàmiques sobre la fi dels temps presenten el món musulmà a vora de l'aniquilació total abans de la vinguda del *Mahdi* i la fi dels temps (Wood, 2015; 23), per tant les derrotes que puguin patir els combatents de l'Estat Islàmic no tenen cap efecte sobre la seva moral o creences, les morts són simplement un sacrifici, i les derrotes un símbol de la proximitat de l'apocalipsi, igual que ho són les victòries. Alà ha preordenat la quasi aniquilació de l'Islam abans del seu judici i redempció, de manera que la realitat és irrellevant, aquesta està condicionada a la creença en les profecies de l'Alcorà i la Hadith, les victòries o

---

⁶ El fet que el nom de la publicació de propaganda principal de l'Estat islàmic, Dabiq, es refereixi a la població on s'iniciaran els esdeveniments que duen a la fi del món és el millor exemple del paper fonamental que té l'escatologia islàmica en Estat Islàmic i el paper clau que es dona a sí mateix en aquests. Les referències a l'apocalipsi són presents a tot discurs i publicació, així com la contínua referència a les paraules d'Al Zaraqawi, mostrant que és la figura de Dabiq entorn la que giren l'estratègia i els objectius d'Estat Islàmic.

derrotes, matar o morir no canvia res, passi el que passi és un pas més cap el desitjat apocalipsi.

4.3. ESTAT ISLÀMIC I NIHILISME GIHADISTA

El conjunt de preceptes, creences i idees-força que formen la ideologia de l'Estat van sense cap dubte més enllà que unes simples creences religioses i la seva aplicació literal a la realitat del segle XXI. Les característiques ideològiques i la posada en pràctica de la ideologia gihadista per part de l'Estat Islàmic evidencien un cert component nihilista en el conjunt de la ideologia gihadista, més accentuat encara en la doctrina que encarna l'Estat que lidera, avui, al-Baghdadi. El paper que juga aquest nihilisme, però, en cap pot ser reconegut pels propis gihadistes, ni tan sols per teòlegs o mestres musulmans moderats, admetre-ho suposaria admetre un component nihilista en l'Islam, cosa absolutament impossible en la ment del creient musulmà. La natura nihilista d'algunes de les idees-força de l'islamisme radical, per tant, serà poc clara i no serà present en els preceptes teològics i ideològics com a tals, sinó que aquest component nihilista és conseqüència de l'aplicació de les idees, és conseqüència de les conseqüències de posar en pràctica la doctrina gihadista. El nihilisme existencial, que com és present en el gihadisme, no es deriva directament del fet de contemplar l'exercici de la violència com un deure sagrat, sinó que deriva de les profundes implicacions que té la creació d'una comunitat basada el culte a la violència.

El gihadista es veu a sí mateix com part d'una comunitat escollida per la divinitat (per purificar el món amb la seva sang i la dels seus enemics. El món es troba tot ell contaminat en *jahili*, en infidelitat i corrupció, no segueix els preceptes purs i sagrats de l'Islam, i per tant té el deure sagrat de combatre i destruir-lo en la seva totalitat per sotmetre'l a la vertadera fe, no hi ha res a salvar, res respectable i res pur, tot és contaminat i tot, en el sentit ple de la paraula ha de ser destruït o transformat, a través de la violència, a la fe musulmana. Els mitjans a emprar per fer realitat l'objectiu són il·limitats, no estan subjectes a cap norma ni cap límit, no existeixen barreres morals a l'hora per la missió divina. Les bases per una ideologia amb un component de nihilisme moral han estat plantades.

De la mateixa manera que els nihilistes polítics russos del s.XIX, el gihadisme no té límits a l'hora d'actuar per acabar amb els enemics de l'Islam. Els valors morals que occident ha construït per protegir-se i regir les seves societats no tenen cap valor, són producte d'un món corrupte fora de les lleis de l'Islam. El gihadista té, per contra, una missió divina i forma part d'una comunitat pura i sagrada, es regeix per una moral que regeix el propi grup, la pròpia tribu, fora d'aquesta no hi ha normes ni límits. La moral absoluta no existeix ni tan sols en la *Ummah*, és determinada per Alà, menys encara fora de la comunitat.

És evident el component nihilista moral en el gihadisme, especialment en l'encarnat per l'Estat Islàmic. Fora de la comunitat que forma no hi ha moral, ja que els preceptes de la moralitat bàsica no són només relatius com al conjunt de l'Islam, on depenen de la voluntat de la divinitat, sinó que no s'apliquen fora de la comunitat. L'actuació del gihadista no té per tant cap barrera moral, a la pràctica no es regeix per cap moral en el tracte amb l'enemic. Com a membre de l'elit escollida, el gihadista està per sobre de la moral i les lleis de l'home, és en possessió del coneixement absolut que revela l'Alcorà i és una eina en mans de la divinitat. Donat que la moral revelada únicament s'aplica als membres de la *Ummah*, en el tracte de la resta del món és quasi literalment omnipotent, la llibertat per actuar a l'hora d'exercir la violència per estendre l'Islam és absoluta. Els drets humans, a la vida, qualsevol tipus de tolerància no són més que una construcció humana i occidental, no tenen cap valor i són part de l'enemic a destruir contra el que val qualsevol cosa.

L'anterior suposa un exemple quasi paradigmàtic de nihilisme moral. És evident la manca d'una moral absoluta en la guia de les accions gihadistes, com ho és la idea clàssica del caràcter "bo" de tot allò contrari a l'enemic. El gihadisme, al crear inevitablement una comunitat que es veu a sí mateixa com una elit il·luminada sobre un món corrupte, assenta les bases d'un implacable nihilisme moral que és manifesta públicament i orgullós davant l'enemic i els seus propis membres amb accions brutals per assolir els seus objectius que reben a més una justificació divina en una comunitat de culte a la mort.

El culte a la mort que impregna la ideologia gihadista, a diferència del que succeiria en altes cultures en que la mort juga també un paper clau per la vida dels membres de la

societat, té com a conseqüència la generació d'una doctrina que inconscientment un fort component nihilista existencial. El nihilisme existencial, que sens dubte és, com es veurà a continuació, present al gihadisme requereix, però un matís en relació al que seria un nihilisme estricte. El gihadista es troba immers en una ideologia nihilista en aquest sentit però que dota d'un valor la vida si es dedica a la mort, l'existència pren un valor si acaba de la manera adequada. Aquest plantejament no encaixaria completament en un model de nihilisme existencial, que rebutjaria el valor intrínsec i el sentit de l'existència en qualsevol cas.

Multitud de cultures al llarg de la història haurien donat una enorme rellevància a la mort, i la necessitat d'actuar seguint uns paràmetres concrets per assolir les recompenses de la vida posterior a la mort, sense implicar això un component nihilista i sense dur als creients a cercar voluntàriament la mort. El cas del gihadisme és diferent, i la devoció a la figura de la mort, al pròpia i la de "l'altre" el situa en una categoria a part en la que el component nihilista, tot i que amb matisos, i és present. El gihadista es dedica per complert a la mort, i la seva vida com a tal no té cap valor. La doctrina gihadista no dota de cap valor intrínsec a la vida, la vida com a tal no té cap sentit ni cap valor, i únicament rep sentit un la mesura en que es dedica al servei a la divinitat. Encara així, la dedicació de la vida a la divinitat, tot i que té cert valor, en cap cas es pot comparar en cap sentit amb la mort al servei d'Alà; la vida del gihadista no té cap valor en la mesura en que no culmina en el martiri. La obsessió amb el martiri és omnipresent al món gihadista, amb una rellevància i visibilitat especial en l'Estat Islàmic, la vida té com a objectiu assolir la mort adequada, totes les accions van encaminades a aconseguir morir combatent els enemics de l'Islam, i al vida viscuda fins el moment, és irrellevant si no implica combatre l'infidel.

El nihilisme existencial, tot que desviat dels plantejaments originals del que es podria considerar com a tal, forma part així del pensament gihadista, la vida no té cap valor en sí mateixa i només el rep en la mesura en que es mor al servei d'una causa, de la mateixa manera que la vida de l'infidel no té tampoc cap valor i encara menys sentit; la seva funció és la de morir com enemic de l'Islam com a sacrifici a la divinitat. Aquest nihilisme existencial obsessionat amb la mort com única manera de dotar de sentit a la vida dóna explicació a les accions suïcides del gihadista comú, i especialment a la dels gihadistes europeus, els comunicats i declaracions dels quals abans de les seves

actuacions mostren un fervent desig de morir matant. Aquests últims, separats geogràficament de la que consideren la seva comunitat i obligats per tant a viure en una societat que consideren aliena i repugnant, poden donar sentit a les seves vides, buides fins aleshores, amb la seva mort. Morir en martiri allibera de l'angoixa que genera una vida sense valor en sí mateixa, la dota de sentit i la situa a una posició privilegiada després de morir. El component nihilista esdevé així innegable, sense cap sentit ni cap valor per la pròpia existència, que només el guanya a través d'una mort adequada.

La voluntat de destrucció del gihadisme per fer possible la generació d'un nou sistema encarna en el gihadisme en general, i en l'Estat Islàmic en concret, la mateixa natura que la que impulsava els nihilistes polítics russos del finals del s.XIX. L'islamisme gihadista representa amb totes les lletres un model de nihilisme polític. A diferència del que succeeix amb la resta d'elements nihilistes que marquen la natura del gihadisme, el nihilisme polític resulta un element fonamental sense matisos en l'islamisme radical com a ideologia i moviment polític a més religions. El nihilisme polític tradicional tindria com objectiu última la destrucció del sistema corrupte per la construcció d'un de nou, passant a ser bo tot allò útil o contrari al sistema a destruir i sense límits morals l'actuació per fer realitat aquest objectiu. Si es canvia els revolucionaris de la Rússia imperial per gihadistes, l'afirmació és igualment vàlida, sense necessitat de matisos o relativitzacions. L'islamisme radical es veu immers en un món impur i corrupte a destruir per fer realitat construcció d'un nou sistema basat en el retorn a l'original islàmic. En la lluita per assolir l'objectiu tot allò oposat al sistema corrupte a destruir és legítim.

La defensa de la pau, al diplomàcia, la tolerància, els drets humans i un llarg etcètera per part d'Occident i la vinculació d'aquests conceptes amb el món occidental els converteixen en part del sistema a destruir, el caràcter antioccidental del gihadisme el duu a rebutjar tot allò occidental en la seva lluita i, per tant, a rebutjar tota noció que es considera producte d'Occident. La violació sistemàtica dels drets humans i el rebuig a la noció de l'Islam com religió de pau manifesten el nihilisme polític del gihadisme, com a nocions occidentals esdevenen contràries al seu projecte i els defineixen com a gihadistes; tot allò contrari a occident pren un caràcter legítim i tot allò que emana d'occident és immoral i ha de ser destruït. La missió i la natura del gihadisme com a ideologia política exemplifiquen el caràcter del nihilisme polític, pel qual tot allò que

forma part de l'enemic ha de ser destruït sense cap consideració, i tot allò que contribueix a aquesta destrucció o simplement a danyar el model enemic pren un caràcter moral i sagrat en el cas del gihadisme. La voluntat destructora de l'islamisme gihadista, com aquella dels revolucionaris russos que van prendre el nom de nihilistes, es màxima. El nihilisme polític implica la destrucció absoluta de l'enemic, de la seva mateixa existència, per poder construir el propi model, que al mateix temps no serà complert fins que es completi la tasca destructora, fins que tot rastre d'allò que s'hi posa hagi desaparegut. És la pròpia natura del nihilisme dut a la política, i és clarament la natura de l'objectiu i la lluita de l'Estat Islàmic.

El nihilisme esdevé així un element present de forma ineludible en el gihadisme com a ideologia política. El culte a la mort, l'amoralitat de la elit que conformen els gihadistes davant ells mateixos i la seva voluntat de destrucció creadora resulten perfectament de determinades corrents de la doctrina nihilista, en cap cas del nihilisme en el seu conjunt. La relativització i absoluta negació de la moral, així com la negació del valor intrínsec de la vida humana coincideixen perfectament amb els preceptes d'un nihilisme moral i existencial. En tot cas, però, no serà de cap manera un nihilisme conscient. Per definició i la seva pròpia natura el gihadisme és incapaç de plantejar-se la seva doctrina i ideologia a la llum d'una altra ideologia o corrent filosòfica, de manera que el nihilisme marca l'islamisme radical és absolutament inconscient. A la pràctica es veu a sí mateix com la única encarnació de la veritat absoluta; el seu nihilisme polític, existencial i moral és conseqüència de les conseqüències. A la pràctica, les idees-força del gihadisme el duen irremediament a la construcció d'un model i una política nihilistes mentre es presenta a sí mateix com la única i pura veritat absoluta.

CONCLUSIONS

L'estudi de la ideologia del gihadisme i del paper del nihilisme en aquesta, prenent l'Estat Islàmic com a màxima referència de dels moviments i doctrina gihadista tindria com a objectiu analitzar la ideologia de l'islamisme radical, i analitzar si el paper del nihilisme en la doctrina. La idea guia de l'estudi hauria estat trobar i estudiar, a través de bibliografia especialitzada i dels propis manifestos, escrits, comunicats i propaganda del món gihadista, els elements d'aquesta doctrina que provocarien la seva brutalitat, rebutjant des d'un principi els plantejaments que identificarien els gihadistes com a simples terroristes patològics, sense cap rerefons religiós i ideològic al darrere. Per la natura de les accions del gihadisme, la hipòtesi que hauria guiat des d'un principi l'estudi és que el nihilisme tindria un paper important en la doctrina de l'islamisme radical, al marge de la forma en que aquest formi part de la ideologia gihadista.

Els resultats de l'estudi presentarien dues conclusions, arrel de les dues vessants que, en definitiva constituïrien el treball. Les conclusions que deriven de la combinació del conjunt d'elements que formen la ideologia i la doctrina religiosa que guien el gihadisme duen irremediablement a situar la natura de l'islamisme radical com un pura ideologia totalitària, construïda entorn una religió amb una interpretació determinada d'aquesta i amb unes característiques molt concretes. Aquesta ideologia construïda al llarg del temps, que es manifesta avui com a gihadisme salafista, gira entorn un culte a la mort i una visió dicotòmica del món, amb els membres de la comunitat musulmana pura i vertadera, aquella formada pels gihadistes, constitueix una elit escollida per la divinitat, per sobre de les normes i moral humanes amb la missió sagrada de combatre i vessar sang per fer realitat les profecies de l'escatologia islàmica, enfront la resta de la humanitat, servidora i encarnació de la idolatria el pecat. Per definició, i com tota ideologia totalitària, la gihadista tindria com a àmbit de control la totalitat de la vida dels individus, vida pública i privada; parafrasejant la doctrina cristiana, l'objectiu es la creació d'una societat on el pensament, paraula, obra i omissions dels individus siguin d'acord els preceptes de l'islamisme radical.

Els preceptes que basen la ideologia gihadista li donen, de fet, un bon nombre de paral·lelismes amb altres ideologies totalitàries del segle XX, especialment amb el feixisme. Tot i que en cap es pot equiparar feixisme amb gihadisme, les diferències són

presentes i ben visibles, el gihadisme comparteix amb la ideologia feixista la visió decadent del món i la societat, a redimir a través d'un element, en aquest cas la fe musulmana, que a més servirà per com unificadora de tots els estrats i grups de la societat. Comparteixen l'elogi i culte a la violència i un ultraelitisme que en el món gihadista encarnen els mateixos combatents. Irònicament, mentre les ideologies totalitàries del món occidental naixerien com una resposta i expressió a la modernitat, abraçant-la per construir una realitat alternativa, la doctrina gihadista crearia una ideologia amb elements paral·lels als totalitarismes europeus amb l'objectiu de rebutjar i combatre la modernitat.

De la mateixa manera, en un manlleu de la mateixa realitat moderna que rebutja frontalment, les bases teològiques des de les que creix la ideologia gihadista duen a una ideologia que exigeix elements nihilistes per permetre la seva aplicació i justifiquin la brutalitat que marca les accions gihadistes. L'anàlisi del gihadisme a la llum del nihilisme, que forma la segona gran vessant de l'estudi i que respon als plantejaments de la hipòtesi guia del treball, mostra el paper fonamental del nihilisme moral, existencial i polític en els elements fonamentals del gihadisme del culte a la mort, la manca de moral que permet la violència de les accions i la voluntat destructora de tot allò contrari a l'Islam radical.

El paradigma gihadista que constitueix l'Estat Islàmic i les seves particulars característiques ideològiques mostren en la seva màxima expressió l'estreta relació entre el nihilisme i les idees-força del gihadisme. De tota manera, però, les característiques especials de l'islamisme radical, en la ideologia beu de la fe, que per definició es mou en absoluts, impedeixen extreure com a conclusió una afirmació que vinculi globalment nihilisme i islamisme radical. No resulta correcte associar i plantejar el gihadisme com una expressió de nihilisme destructor. Com a ideologia nascuda d'una religió, els plantejaments del nihilisme, la manca de veritats absolutes li resultarien aberrants. La base i la natura de les creences i doctrina de l'islamisme radical no són nihilistes, sinó que els elements nihilistes que marquen clarament algunes de les bases gihadistes són conseqüència de la necessitat de fer pràctica una doctrina.

Resulta evident que els erudits gihadistes en cap cas plantejarien la vida com mancada de sentit i valor en sí mateixa, però el culte a la mort que forma el gihadisme, en el qual la

mort és la culminació que dóna sentit al combatent formen en el fons una expressió de nihilisme existencial, de la mateixa manera que les implicacions de formar part d'una elit amb caràcter sagrat per sobre de la resta de la humanitat i al seva moral formen sense dubte un exemple de nihilisme moral. El nihilisme forma així part intrínseca del gihadisme no com a component originari, sinó que és conseqüència de les conseqüències de la doctrina gihadista, es fa evident al contemplar les implicacions de la ideologia que deriva de les veritats teològiques de l'Islam radical.

Si cal valorar la hipòtesi guia de l'estudi, tot i els matisos, resulta clara la seva verificació. Tot i els matisos, el nihilisme és clarament i irremeiable vinculat a la ideologia gihadista, les seves característiques duen com a conseqüència el nihilisme de forma inevitable. La presència nihilista en la doctrina de l'islamisme radical no implica però, el seu menyspreu com tal. No es possible, científic, i molt menys responsable, menysprear el gihadisme contemporani, del qual l'Estat Islàmic n'és la màxima expressió, com un simple culte o moviment nihilista, destructor i desvinculat de la fe musulmana i de la societat que l'envolta.

Aquest estudi no planteja, per múltiples raons, les polítiques necessàries per gestionar i fer front a l'amenaça que suposa el gihadisme en la forma de l'Estat Islàmic, però en tot cas és més que evident que plantejar-lo com un moviment nihilista desvinculat de qualsevol religió és, en el millor dels casos, una irresponsabilitat. El fenomen de l'islamisme radical presenta unes bases doctrinals sòlides i amb un fort recolzament al món musulmà, al marge del seu caràcter aparentment minoritari. El poderós i significatiu component nihilista que guia i determina la brutalitat del gihadisme és una característica més d'una doctrina religiosa i d'una ideologia que trasllada al segle XXI la puresa de l'original d'una fe medieval.

BIBLIOGRAFIA

“*This is the promise of Allah*”. *ISIS caliphate proclamation* [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant, 2014. <https://ia902505.us.archive.org/28/items/poa_25984/EN.pdf> [Consulta: 7 abril 2015]

ANTON MELLON, Joan (ed.). *Islamismo Yihadista: Radicalización y Contraradicalización*. Valencia: Tirant lo Blanch, 2015, 263 p. ISBN: 9788490860588

BIN LADEN, Osama. *Declaration of Jihad Against the Americans Occupying the Land of the Two Holiest Sites* [en línia]. 1996. <http://en.wikisource.org/wiki/Osama_bin_Laden%27s_Declaration_of_War> [Consulta: 7 abril 2015]

BIN LADEN, Osama. *Declaration of the World Islamic Front for Jihad against the Jews and the Crusaders* [en línia]. 1998. <<http://www.investigativeproject.org/documents/misc/180.pdf>> [Consulta: 7 abril 2015]

BLANCHARD, Christopher M. *The Islamic Traditions of Wahhabism and Salafiyya* [en línia]. CRS Report for Congress, <<https://www.fas.org/sgp/crs/misc/RS21695.pdf>> [Consulta: 11 maig 2015]

BONNER, Michael. *Jihad in Islamic history: doctrines and practice*. Princeton, N.J. : Princeton University Press, cop. 2006, 197 p. ISBN: 9781400827381

BUNZEL, Cole. *From Paper State to Caliphate: the Ideology of the Islamic State* [en línia]. Brookings Institution The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World Analysis Paper, No.19, March 2015. <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/03/ideology-of-islamic-state-bunzel/the-ideology-of-the-islamic-state.pdf>> [Consulta: 7 abril 2015]

COCKBURN, Patrick, *The rise of the Islamic State. ISIS and the new sunni revolution*. London: Verso, 2015, 172 p. ISBN: 978-1-78478-040-1

CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *La Yihad Terrorista*. Madrid: Síntesis, 2006, 328 p.
ISBN: 9788497564977

Dabiq. Issue 1 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 2 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 3 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 4 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 5 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 6 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 7 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 8 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant.
<<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>
>[Consulta: : 8 abril 2015]

Dabiq. Issue 9 [en línia]. Islamic State of Iraq and the Levant. <<http://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq>> [Consulta: 30 maig 2015]

DAVIS-PACKARD, Kent. *A ripple beneath the surface: trends in Salafi political thought* [en línia]. Brookings Institution, Center for Middle East at Brookings Institution, analysis paper n°33, September 2014. <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2014/09/22-salafis-egypt-davis-packard/a-ripple-beneath-the-surfacefinal.pdf>> [Consulta: 7 abril 2015]

EIKMEIER, Dale C. *Qutbism: An Ideology of Islamic-Fascism*. [en línia]. Strategic Studies Institute, US Army War College. <<http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/Articles/07spring/eikmeier.pdf>> [Consulta: 17 maig 2015]

HALVERSON, J.; GOODALL, L. & CORMAN, S. *How Islamic extremists quote the Qur'an* [en línia]. Center for strategic communications n°1202. <<http://csc.asu.edu/wp-content/uploads/pdf/csc1202-quran-verses.pdf>> [Consulta: 17 maig 2015]

HEGGHAMMER, T. *Jihadi-Salafis or revolutionaries? On religion and politics in the study of Militant Islamism* [en línia]. <http://hegghammer.com/_files/Hegghammer_-_jihadi_salafis_or_revolutionaries.pdf> [Consulta: 17 maig 2015]

HELFSTEIN, S. ET AL. *Deadly vanguards. A study of al-Qa'ida's violence against muslims* [en línia]. The combating terrorism center at West Point occasional paper series. <https://www.ctc.usma.edu/v2/wp-content/uploads/2010/10/deadlyvanguards_complete_1.pdf> [Consulta: 17 maig 2015]

LISTER, Charles. *Profiling the Islamic State* [en línia]. Brookings Institution, Brookings Doha Center Analysis Paper n°13. <http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2014/11/profiling%20islamic%20state%20lister/en_web_lister.pdf> [Consulta: 7 abril 2015]

MALIK, S.K. *The Quranic Concept of War*. [en línia]. Delhi: Adam Publishers and distributors, 1992, 156p. <<http://www.discoverthenetworks.org/Articles/Quranic%20Concept%20of%20War.pdf>> [Consulta: 11 maig 2015]

MOUSSALLI, Ahmad. *Wahhabism, Salafism and Islamism: Who Is The Enemy?* [en línia]. American University of Beirut, 2009. <<http://conflictsforum.org/briefings/Wahhabism-Salafism-and-Islamism.pdf>> [Consulta: 11 maig 2015]

MURAWIEC, Laurent. *The Mind of Jihad*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 342 p. ISBN: 9780521730631

MYERS, Joseph C. *Review essay on The Quranic Concept of War* [en línia]. Strategic Studies Institute, US Army War College. <<http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/Articles/06winter/win-ess.pdf>> [Consulta: 18 maig 2015]

NAPOLEONI, Loretta. *El fénix islamista*. Barcelona: Paidós, 2015, 143 p. ISBN: 978-84-493-3109-1

PANTUCCI, Raffaello. *"We love death as you love life". Britain's suburban terrorists*. London: Hurst & Co., 2015, 277 p. ISBN: 978-1849041652

QADHI, Yasir. *On Salafi Islam* [en línia]. MuslimMatters.org. <<http://www.onislam.net/english/shariah/contemporary-issues/critiques-and-thought/476995-salafism-islam-analysis-yasir-qadhi-jihad.html?Thought=>> [Consulta: 11 maig 2015]

QUTB, Sayyid. *Milestones*. Sparkhill, Birmingham: Maktabah Booksellers and Publishers, 2006, 406 p. ISBN: 0-9548665-1-7

WEISS, Michael; HASSAN, Hassan. *ISIS. Inside the army of terror*. New York: Regan Arts, 2015, 267 p. ISBN: 978-1-941393-57-4

WIKTOROWICZ, Quintan. *Anatomy of the Salafi Movement* [en línia]. Washington: *Studies in Conflict & Terrorism*. Taylor & Francis Group, 2006. <http://archives.cerium.ca/IMG/pdf/WIKTOROWICZ_2006_Anatomy_of_the_Salafi_Movement.pdf>. [Consulta: 11 maig 2015].

WOOD, Graeme. *What ISIS really wants* [en línia]. The Atlantic.com. <<http://www.theatlantic.com/features/archive/2015/02/what-isis-really-wants/384980/>> [Consulta: 7 abril 2015]

ZARABOZO Jamal Al-Din M. *The Life, Teachings and Influence of Muhammad Ibn Abdul-Wahhaab*. International Islamic Publishing House, 2010, 400 p. ISBN: 978-6035010610